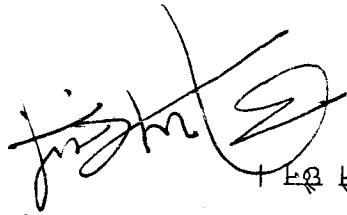

(38181708 - ଅନୁନ ଶିକ୍ଷା)

ଅନୁନ ଶିକ୍ଷା, ୧୯୮୯

ଅନୁନ ଶିକ୍ଷା ୧୯୮୯

सदस्यलाई उनाउने छैन ।

तर सो शब्दले अर्थात् बन्दा गरी वा मान्ने छुट्टि आ-आफ्नो पेशा व्यवसाय गरी बस्नेको परिवारको

सम्पत्तिपछि ।

सौतेनी आमा र आफूले पालन पोषण गर्नु पर्ने दाजु, भाउजु, भाइ, बुहारी र दिदी, बहिनी

(घ) "परिवार" भन्नाले सदस्यको पति वा पत्नी, छोरा, बहिनी, छोरी, धर्मपुत्र, धर्मपुत्री, बाबु, आमा,

बमोजिम सम्पत्तिपछि ।

(ग) "लौकिकता" वा लौकिक बमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बन्नेको निधमः लौकिकता वा लौकिक

(ख) "कसुर" भन्नाले दफा ८० बमोजिमको कसुर सम्पत्तिपछि ।

सम्पत्तिपछि ।

(क) "आन्तरिक कायबिध" भन्नाले सहकारी संस्थाले दफा १९ बमोजिम बनाएको आन्तरिक कायबिधि

२ परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नजानेमा यस ऐनमा,

(२) यो ऐन हुकूम प्रारम्भ हुनेछ ।

(१) यस ऐनको नाम 'हरिवन नगरपालिकाको सहकारी ऐन, २०७५' रहेको छ ।

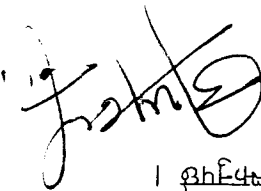
१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

प्रारम्भिक

परिच्छेद - १

गर्न वाञ्छनीय भएकोले हरिवन नगरपालिकाको नगरसभाले यो ऐन बनाएको छ ।
अर्थात् नजिकै सुदृढ हुन सक्ने सहकारी संघ संस्थाहरूको दर्ता, सञ्चालन एवम् नियमन सम्बन्धी व्यवस्था
व्यवसायका माध्यमबाट सामाजिक न्यायका आधारमा आत्मनिर्भर, तीव्र एवं दिगो रूपमा स्थानीय
स्वामि सहकारी संस्थाहरूको प्रवर्द्धन गर्नु, सहकारी खेती लगायत सबै प्रकारका उद्योग, वस्तु तथा सेवा
सौकर्यलोक उत्पन्न गर्नु, समुदायमा आधारित, सदस्य केन्द्रित, लोकतान्त्रिक, स्वायत्त र सुशासित संगठनको
प्रभावलाई स्थायित्व र पारस्परिकताका आधारमा एकीकृत गर्दै सदस्यहरूको आर्थिक, सामाजिक तथा
प्रस्तावना: सहकारी मूल्य, मान्यता र सिद्धान्त अन्तर्गत स्थानीयस्तरमा छरिएर रहेको पूँजी, प्रविधि तथा

हरिवन नगरपालिकाको सहकारी ऐन, २०७५

सहकारी सन्ध्या सिद्धान्त सम्पन्नपछ ।

(घ) "सहकारी सिद्धान्त" भन्नाले स्वीडिश क तथा खुला सहस्रता, सदस्यता, लोकतान्त्रिक नियन्त्रण, सदस्यको आर्थिक सहभागिता, स्वायत्तता र स्वतन्त्रता, शिक्षा, तालिम र सुचना, सहकारी-सहकारी बीच पारस्परिक सहयोग र समुदायगतिको वासी लगायत अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता प्राप्त

सम्पन्नपछ ।

(द) "संस्थाको व्यवसाय" भन्नाले विनियममा व्यवस्था भए बमोजिम सञ्चालित व्यवसायिक क्रियाकलाप

प्राप्त सहकारी सन्ध्या मूल्य सम्पन्नपछ ।

(ध) "सहकारी मूल्य" भन्नाले स्वावलम्बन, स्व-उत्तरदायित्व, लोकतन्त्र, समानता, समता, ऐक्यवद्धता, ईमान्दारी, खुलापन, सामाजिक उत्तरदायित्व तथा अरुको हेरचाह लगायत अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता

(त) "समिति" भन्नाले दफा ३९ को उपदफा (१) बमोजिमको सञ्चालक समिति सम्पन्नपछ ।

(ग) "सदस्य" भन्नाले सहकारी संस्थाको सदस्यता प्राप्त गरेको व्यक्ति सम्पन्नपछ ।

२ कोषाध्यक्ष समेतलाई जनाउँछ ।

(क) "सञ्चालक" भन्नाले समितिको सदस्य सम्पन्नपछ र सो बढ्दो समितिको अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव

(ड) "बोर्डर" भन्नाले सहकारी संस्थाको बोर्डर पूर्णको अर्थ सम्पन्नपछ ।

(उ) "सहकारी बैंक" भन्नाले सहकारी संघ संस्थाहरूको सहकारी बैंक लाई सम्पन्न पछ ।

विषयगत जिल्ला सहकारी संघलाई सम्पन्न पछ ।

(ट) "संघ" भन्नाले सहकारी महासंघ, केन्द्रीय विषयगत संघ, प्रादेशिकसंघ, जिल्ला सहकारी संघ तथा

गर्न लोकोको महाशाखा समेतलाई जनाउँछ ।

(अ) "विभाग" भन्नाले संघको सहकारी विभाग सम्पन्नपछ र सो बढ्दो मन्त्रालयले सहकारी नियमन

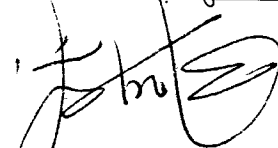
(फ) "विनियम" भन्नाले सन्ध्या सहकारी संस्थाको दफा १८ बमोजिम बनाएको विनियम सम्पन्नपछ ।

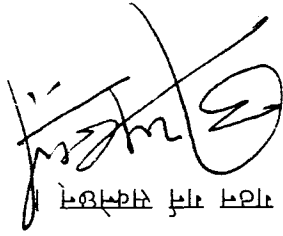
(ज) "लेखा सुपरीवेक्षण समिति" भन्नाले दफा ३९ बमोजिमको लेखा सुपरीवेक्षण समिति सम्पन्नपछ ।

(छ) "रजिस्ट्रार" भन्नाले संघको रजिस्ट्रार सम्पन्न पछ ।

(घ) "मन्त्रालय" भन्नाले सहकारी सन्ध्या विषय हेर्ने संघीय मन्त्रालय सम्पन्नपछ ।

(ङ) "व्यव" भन्नाले सदस्यले सहकारी संस्थामा जम्मा गरेको रकम सम्पन्नपछ ।

पालना गर्ने गरी संस्था गठन गर्ने सक्नेछन् ।
संगठनका आधारमा सदस्यता, प्रतिनिधित्व र सेवा संचालनमा तोकिए बमोजिमका धर्ती बन्दैजहने
वा प्राध्यापकहरूले आपसमा मिली प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको आधारमा
संगठित संस्थाबाट पारिश्रमिक पाउने पदमा बहाल रहने कम्तीमा एकसय जना कर्मचारी, शिक्षक
तह वा त्यस्ता सरकार वा तहको अनुदान वा स्वाभिमत्ता संचालित विद्यालय, विश्वविद्यालय वा
(३) यस दफामा अन्यत्र जत्रै सुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय

पनि संस्था गठन गर्ने सक्नेछन् ।

सीपमा आधारित भई व्यवसाय गर्ने सहकारी संस्थाको हकमा पञ्चजना नेपाली नागरिकहरू भए
(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि श्रमिक, युवा लगायतले आफ्नो श्रम वा

गठन गर्ने सक्नेछन् ।

(१) कम्तीमा तीस जना नेपाली नागरिकहरू आपसमा मिली विषयगत वा बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था

३ संस्थाको गठन :

सहकारी संस्थाको गठन तथा दर्ता

परिच्छेद-२

संयोजक सम्पन्न पर्छ ।

(ग) "पदाधिकारी" भन्नाले सहकारी संस्थाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव, कोषाध्यक्ष र लेखा समितिका

(घ) "प्रदेश कानून" भन्नाले प्रदेश सहकारी ऐन तथा नियमावलीलाई सम्पन्न पर्छ ।

(ङ) "स्थीय कानून" भन्नाले स्थीय सरकारले जारी गरेको सहकारी ऐन र नियमावलीलाई सम्पन्न पर्छ ।

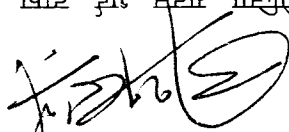
(च) "दर्ता गर्ने अधिकारी" भन्नाले दफा ३९ बमोजिमको दर्ता गर्ने अधिकारी सम्पन्नपर्छ ।

(क) "प्राथमिक पूर्वाी कोष" भन्नाले दोधर पूर्वाी र जगेडा कोष सम्पन्नपर्छ ।

(ख) "साधारण सम" भन्नाले सहकारी संस्थाको साधारण सम सम्पन्नपर्छ ।

बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था सम्पन्नपर्छ ।

(न) "संस्था" भन्नाले दफा ३ बमोजिम गठन भई दफा ३ बमोजिम दर्ता भएको विषयगत वा

तः एकस्य जनान्द कम संख्या रहेको एउटा कालयका कन्तीमा वीसजना कर्मचारी, शिक्षक वा प्राध्यापकहरूले आपसमा मिली सदस्या, प्रतिनिधित्व र सेवा संचालनमा लीकिए बमोजिमका शर्त बन्दैजहक पालना गर्ने गरी संस्था गठन गर्न सक्नेछन् ।

(४) यस दफा बमोजिम संस्था गठन गर्दा एक परिवार एक सदस्यका दरले उपदफा (१) वा (२) मा उल्लिखित संस्था पुगेको हुनुपर्नेछ ।

तः संस्था वर्गी भइसकेपछि एकै परिवारका एकमन्दा बढी व्यक्तिले सो संस्थाको सदस्यता लिन बाधा पर्ने छैन ।

(५) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएका भए तापनि बचत तथा ऋणको कारोबार गर्ने संस्था गठन गर्दा कन्तीमा एकसय जना नेपाली नागरिकहरूको सहभागिता हुनु पर्नेछ ।

वर्गी नगरी सहकारी संस्था संचालन गर्न नहुने : कसैले पनि यस ऐन बमोजिम वर्गी नगरी सहकारी संस्थापना तथा संचालन गर्न हुँदैन । यस्ता संस्थाको बाखा वा सम्पर्क कार्यालय खोल्दा स्थानीय तहमा जनकपुरी दिई अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।

वर्गीको लागि दरखास्त दिनु पर्ने : (१) यस ऐन बमोजिम गठन भएका सहकारी संस्थाले वर्गीका लागि वर्गी गर्ने अधिकारी समक्ष अनुरोध (१) को ढाँचामा दरखास्त दिनुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमका दरखास्त साथ देहायबमोजिमका कानूनानुसार संलग्न गर्नु पर्नेछ :-

(क) सहकारी संस्थाको प्रस्तावित विनियम,

(ख) सहकारी संस्था संचालनको सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन,

(ग) सदस्यले लिन स्वीकार गरको षोय र संख्या र षोय रकमको विवरण ।

वर्गी गर्नु पर्ने :

(१) दफा ५ को उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त दरखास्त सहितको कानूनानुसारक छानविन गर्दा देहायबमोजिम भएका पाइएमा वर्गी गर्न अधिकारीले दरखास्त परेको मिलेले तीस दिनभित्र त्यस्तो सहकारी संस्था वर्गी गरी अनुरोध (२) को ढाँचामा वर्गी प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ :

(क) दरखास्त साथ षोय भएको विनियम यो ऐन तथा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम रहेको,

(Signature)

(Signature)

(ख) प्रस्तावित सहकारी संस्था सहकारी मूल्य, मान्यता र सिद्धान्त अनुकूल सञ्चालन हुन सक्ने आधार

रहेको,

(ग) सहकारी संस्था समुदायमा आधारित एवं सदस्य केन्द्रित भई संचालन र नियन्त्रण हुन सक्ने

स्पष्ट आधार रहेको ।

(घ) उपदफा (१) बमोजिम छानविन गर्दा प्रस्तावित सहकारी संस्थाको विनियमको कुनै कुरामा संशोधन गर्नुपर्ने देखिएमा दर्ता गर्ने अधिकारीले त्यस्तो संशोधन गर्नुपर्ने व्यहोरा खुलाइ दरखास्त प्राप्त भएको भए

(३) यस ऐनमा अन्यत्र पुनर्मुक्त कुरा देखिएको भएता पनि यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत दर्ता भई सञ्चालनमा रहेका हरिवन नगरपालिकाभित्र कार्यक्षेत्र कायम गरिएका सहकारी संस्था यसै ऐन बमोजिम दर्ता भएको मानिने छ ।

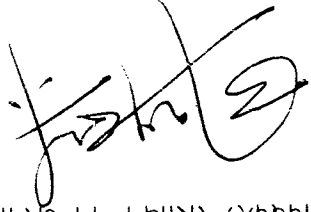
(४) यस दफा बमोजिम सहकारी संस्था दर्ता गर्दा दर्ता गर्ने अधिकारीले त्यस्तो सहकारी संस्थाको संचालनमा गर्नु पर्ने गरी कुनै शर्त तोक्न सक्नेछ ।

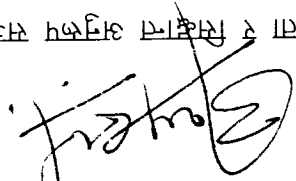
(५) उपदफा (४) बमोजिम शर्त तोकिएकोमा सोको पालना गर्नु सम्बन्धित सहकारी संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

७. विविधित्व सहकारी संघको गठन: (१) दफा ३ बमोजिम दर्ता भएको हरिवन नगरपालिकालाई विविधित्व सहकारी संघको गठन गर्न वा सदस्यका साथै आवश्यकताका वस्तु वा सेवाको परिपूर्ति गर्न विविधित्व सहकारी संघको कार्य गर्न वा सदस्यका साथै आवश्यकताका वस्तु वा सेवाको परिपूर्ति गर्न विविधित्व सहकारी संघको गठन गर्न सक्नेछ । यो पूर्णरूपमा व्यवसायिक संस्था हुनेछ । यसलाई अन्य माहिल्ला संघको हैसियतमा सहभागी हुने, चुन्ने, चुन्ने, चुन्ने आधिकार रहने छैन ।

८. दर्ता गर्ने अस्वीकार गर्ने सक्ने :

(१) दफा ३ को उपदफा (१) मा उल्लिखित अवस्था नभएमा, सोही दफा बमोजिम विनियम संशोधनको लागि सूचना दिएको अवधि भित्र निवेदकले संशोधन गर्न अस्वीकार गरेमा त्यस्तो सूचना पाएको भएताले

दीस दिनभित्र विनियम संशोधन नगरमा वा सूचनामा उल्लेख भएबमोजिम हुने गरी विनियम संशोधन नगरमा दर्ता गर्ने अधिकारीले त्यस्तो सहकारी संस्था दर्ता गर्ने अस्वीकार गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सहकारी संस्था दर्ता गर्ने अस्वीकार गरेकोमा दर्ता गर्ने अधिकारीले कारण खुलाइ तीन दिन भित्र सोको जानकारी सम्बन्धित निवदेकहरूलाई दिनु पर्नेछ ।

२. सहकारी संस्था संगठित संस्था हुने :

(१) सहकारी संस्था अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला एक स्वशासित र सङ्घटित संस्था हुनेछ ।

(२) सहकारी संस्थाको काम कारवाहीको लागि एउटा छुट्टै छाप हुनेछ ।

(३) सहकारी संस्थाले यस ऐनको अधीनमा रही व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त, उपभोग, विन्ती वा अन्य व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(४) सहकारी संस्थाले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजुर गर्न र सो उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजुर गर्न सक्नेछ ।

(५) सहकारी संस्थाले व्यक्ति सरह कर रान गर्न सक्नेछ ।

१०. सहकारी संस्थाको कार्यक्षेत्र :

(१) दर्ता हुँदाका बखत सहकारी संस्थाको कार्यक्षेत्र देहायबमोजिम हुनेछ :

(क) बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्न संस्थाको हकमा एउटा बडा,

(ख) अन्य संस्थाको हकमा देहायका आधारहरू भएमा हरिवन नगरपालिका सम्म हुनेछ :

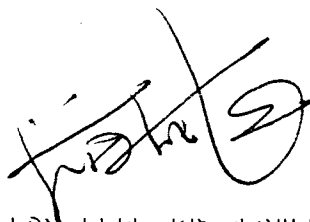
(१) सदस्यहरू बीच स्वावलम्बनको पारस्परिक अभ्यासको लागि आपसी सभाको वन्दन (कमन बण्ड),

(२) व्यवसायिक स्तरमा सेवा संचालन गर्न आवश्यक सदस्य संख्या,

(३) संस्था संचालनमा सदस्यको सहभागितालाई मूलक लोकात्मिक नियन्त्रण कायम हुने गरी पायक पर्ने स्थान ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि संस्थाले दर्ता भई व्यवसायिक सेवा प्रारम्भ गरेको

हुँदावर्ष पछि देहायको आधारमा लेखिएको भौतिक क्षेत्र कायम रहने गरी आफ्नो कार्यक्षेत्र थप बढाउन सक्नेछ ।

(क) संस्थाको व्यवसायिक क्रियाकलापको विकास कममा सदस्यता बढाउन थप कार्य क्षेत्र आवश्यक

पर्नेको,

(ख) संस्थाको कार्य संयोजनमा सदस्यको प्रत्यक्ष नियन्त्रण कायम राख्न र योजनात्मक उपपद्धति अवलम्बन

गरिएको,

(३) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि संस्थाको कार्यक्षेत्रका बढाइसमा सदस्य

नभएको वा सेवा पुर्‍याउन नसकेका बढाइसमा दर्ता गर्ने अधिकारीले आवश्यक सेवा सञ्चालन भएका

वडा मात्र कार्यक्षेत्र कायम गर्ने गरी विनियम संशोधन गर्न निर्देशन दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम दर्ता गर्ने अधिकारीले निर्देशन दिएकामा सहकारी संस्थाले ३ वर्षभित्र विनियम

संशोधन गरी आफ्नो कार्यक्षेत्र पुनः निर्धारण गर्नुपर्नेछ ।

(५) यस दफामा अन्य जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सहकारी संस्थाले स्वीष्टिक रूपमा जुनसुकै

समय कार्यक्षेत्र घटाने गरी पुनः निर्धारण गर्न विनियम संशोधन गर्न सक्नेछ ।

(६) कार्यक्षेत्र पुनः निर्धारण सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

हरिवन नगरपालिका भन्दा बढी कार्यक्षेत्र कायम राखी दर्ता भई सञ्चालनमा रहेका संस्थाहरूले यस नगरपालिकामा सेवा सञ्चालन गर्दा सञ्चालित सेवाको विवरण सहित दर्ता गर्ने अधिकारीलाई जानकारी दिनुपर्नेछ ।

१२. विषयगत आधारमा वर्गीकरण :

(१) सहकारी संस्थाको वर्गीकरण देहायबमोजिम हुनेछ :

(क) उत्पादनमूलक संस्था: कृषि, वृक्ष, माछापालन, मासु, चिया, उर्जा, कृषि, उखु, फलफूल, तरकारी, अलैची, अदुवा, जडिबुटी लगायतका कृषि उत्पादन तथा औद्योगिक उत्पादनमूलक सहकारी संस्थाहरू

(ख) वित्तीय संस्था : बचत तथा ऋण, सहकारी बैकिङ

(ग) सेवामूलक संस्थाहरू: उपभोक्ता भण्डार, शिक्षा, स्वास्थ्य, यातायात, सञ्चार, हस्तकला, खाद्य पारिकार विषयगत र प्राथमिक आवश्यकता एवम सेवाको योजना समेतका आधारमा अन्य सेवामूलक संस्था

(घ) बहुउद्देश्यीय संस्था: उत्पादनमूलक, सेवामूलक, वित्तीय तथा उपभोग र श्रम वा सीपमा आधारित स्वरोजगारीका सेवा समेत सञ्चालन गर्ने अन्य बहुउद्देश्यीय संस्था ।

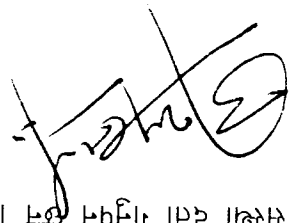
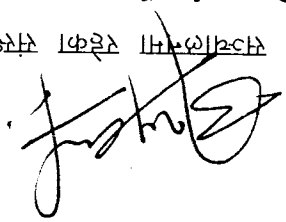
(२) उपदफा (१) को खण्ड (क),(ख) र (ग) मा उल्लिखित विषयमा विविधरीकरण, आम प्रचलन र अभ्यासको विकासक्रम समेतको आधारमा तोकिए बमोजिमका विषयहरू थप गर्ने सकिनेछ ।

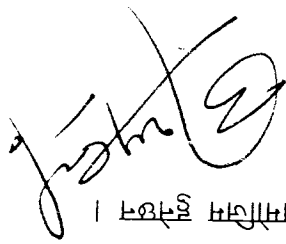
(३) उपदफा (१) र (२) मा पुनर्सूचक कुरा लेखिएको भए तपनि उपदफा (१) बमोजिम अन्य संस्थाहरू गठन गर्न बाधा पर्नेछैन ।

१३. कारोबार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्ने सक्ने :

(१) दफा ३ बमोजिम दर्ता प्रमाणपत्र प्राप्त गरे पछि संस्थाले आफ्नो उद्देश्य प्राप्तिका लागि यस ऐन र विनियमको अधिनमा रही आवश्यक कारोबार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

(२) प्रचलित कानूनमा पुनर्सूचक कुरा लेखिएको भएतपनि संस्थाले उपदफा (१) बमोजिम कारोबार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्न छुट्टै संस्था दर्ता गर्नुपर्ने छैन ।

संस्थाका कार्यालय देहायबमोजिम हुनेछन ।

७७ संस्थाको कार्य :

उन्नयन गर्नु संस्थाको मुख्य उद्देश्य हुनेछ ।
सदस्य र समुदायको हितका लागि आफ्नो सदस्यहरू तथा समुदायको आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक

७८ संस्थाको उद्देश्य :

संस्थाका उद्देश्य तथा कार्य

परिच्छेद-३

सहकारी संस्थाको गठन तथा सञ्चालन गर्दा सहकारीका मूल्य, मान्यता र सिद्धान्तको पालना गर्नु पर्नेछ ।

७९ सहकारीका मूल्य, मान्यता र सिद्धान्त पालना गर्नु पर्ने :

(२) सहकारी संस्थाको नाममा "सहकारी" र नामको अन्त्यमा "लिमिटेड" भन्ने शब्द राख्नु पर्नेछ ।

स्वीकार गरेको क्षेत्रको अधिकतम रकमसम्म मात्र सीमित रहनेछ ।

(१) सहकारी संस्थाको कारोबारको सम्बन्धमा सदस्यको दायित्व निजले खरिद गरेको वा खरिद गर्ने

७८ दायित्व सीमित हुने :

अवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(५) उपदफा (५) बमोजिमको कारोबार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्नु सम्बन्धी अन्य

सम्बन्धन ।

लागि यस ऐनको अधीनमा रही आवश्यक कारोबार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्ने
(४) दुई वा दुईभन्दा बढी संस्थाले संयुक्त वा साझेदारीमा आफ्नो उत्पादन वा सेवाको बजारीकरणको

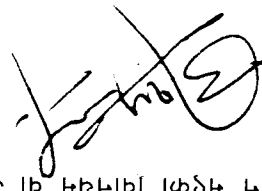
दिनु पर्नेछ ।

अनुमतिपत्र, स्वीकृति वा इजाजतपत्र प्राप्त गरेमा पन्ध्र दिनभित्र सोको जानकारी ददाि गर्नु अधिकारीलाई
(३) उपदफा (३) बमोजिम संस्थाले प्रचलित कानून बमोजिम अधिकार पाएको निकाय वा अधिकारीबाट

इजाजतपत्र लिएर मात्र कारोबार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

तर त्यस्तो कारोबार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजना सञ्चालन गर्ने प्रचलित कानून बमोजिम
अनुमतिपत्र, स्वीकृति वा इजाजतपत्र लिनुपर्ने रहेछ भने सो बमोजिम अनुमतिपत्र, स्वीकृति वा

मपछि लम हुनेछ ।

- (२) उपदफा (१) बमोजिम संशोधन मपको विनियम वा आन्तरिक कार्याविधि दर्ता गर्न अधिकारीबाट स्वीकृत
(१) संस्थाको साधारण सभाको मापदण्डक संस्थाको बहुमतबाट विनियम संशोधन हुन सक्नेछ ।

२०. विनियममा संशोधन :

- गोप्यतापछि लम हुने छ । सोको अनुमोदन साधारण सभाले गर्नुपर्ने छ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिमको आन्तरिक कार्याविधि सम्बन्धित संस्थाको संघालक समितिले सिफारिस
आवश्यकता अनुसार आफ्नो आन्तरिक कार्याविधि बनाउन सक्नेछ ।
(१) संस्थाले संघीय कानून, प्रदेश कानून, यो ऐन, यस ऐन अन्तर्गत बनेको विनियमको अधीनमा रही
१९. आन्तरिक कार्याविधि बनाउन सक्ने :

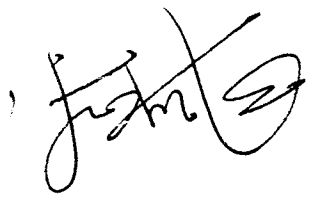
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको विनियम दर्ता गर्न अधिकारीबाट स्वीकृत मप पछि लम हुनेछ ।
कार्यालयको लागि विनियम बनाउनु पर्नेछ ।
(१) संस्थाले संघीय कानून, प्रदेश कानून, यो ऐन, यस ऐन अन्तर्गत बनेको विनियमको अधीनमा रही आफ्नो
१८. विनियम बनाउनु पर्ने :

विनियम तथा आन्तरिक कार्याविधि

परिच्छेद-४

- (क) विनियममा उल्लिखित कार्यहरू गर्न ।
गठन,
(ख) मन्त्रालय, रजिष्ट्रार, प्रादेशिक रजिष्ट्रार, स्थानीय तह वा दर्ता गर्न अधिकारीको निर्देशन पालना गर्ने
(ग) संस्थाको व्यवसायिक प्रबंधन तथा विकास सम्बन्धी क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने,
(घ) आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लम गर्नु,
गोप्यता व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्य गर्ने,
(ङ) संस्थाले गर्ने उत्पादन तथा सेवाको मापदण्ड निर्धारण गरी गुणस्तर सुधार, आर्थिक स्थिति र
(च) सदस्यलाई शिक्षा, सूचना र तालिम प्रदान गर्ने,
(छ) सदस्यको हित प्रबंधन गरी व्यवसायिक सेवाहरू प्रदान गर्ने,
(क) सहकारीका मूल्य, मान्यता र सिद्धान्तहरूको पालना गर्ने गराउने,

२९. संस्थाको सदस्यता :

(१) १९ वर्ष उमेर पूरा गरेको देहायबमोजिमका नेपाली नागरिक संस्थाको सदस्य हुन सक्नेछ :

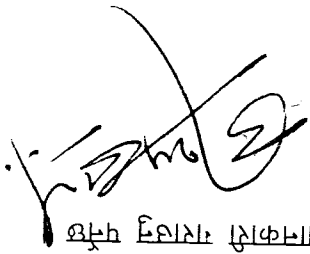
- (क) दूरिवन नगरपालिकामा बसोबास गरेको,
- (ख) संस्थाको कम्तीमा एक शेयर खरिद गरेको,
- (ग) संस्थाको विनियममा उल्लिखित शर्तहरू पालना गर्न मञ्जुर गरेको,
- (घ) संस्थाको जिम्मेवारी पालना गर्न मञ्जुर भएको,
- (ङ) संस्थाले गरेको कारोबारसँग प्रतिस्पर्धा हुने गरी कारोबार नगरेको,
- (च) संस्थाको सदस्यता लिन योग्य रहेको स्वघोषणा गरेको ।

(२) यस ऐनमा अन्यत्र जस्तै कुनै लेखिएकाे भएतापनि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारका निकायहरू, स्थानीय तहका साथै संस्थाको कार्यक्षेत्र भित्रका सामुदायिक वा सहकारी विद्यालय, गुठी, स्थानीय क्लब, स्थानीय तहमा गठन भएका टोल विकास संस्था उपभोक्ता समूहहरू तथा उत्पादन, सेवामूलक संघ संस्थाहरू संस्थाको सदस्य हुन बाधा पर्ने छैन ।

(३) यस दफ्तमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएकाे भएतापनि स्वास्थ्य सहकारी संस्थामा सहकारी संस्थाले सदस्यता लिन बाधा पर्ने छैन ।

२८. सदस्यता प्राप्त गर्न निवेदन दिनु पर्ने :

- (१) संस्थाको सदस्यता लिन चाहने सन्वसिधत व्यक्तिले संस्थाको समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन परेको मितिले पौलीस दिन भित्र समितिले यो ऐन, यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम तथा विनियमको अधीनमा रही सदस्यता प्रदान गर्न वा नगर्ने निर्णय गर्नु पर्नेछ ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम निर्णय गर्दा समितिले सदस्यता प्रदान नगर्ने निर्णय गरेमा सो को कारण खोली सात दिनभित्र निवेदनकालाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

- (२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै सदस्यले संस्थाबाट प्राप्त वा भुक्तान गर्नु पर्ने कुनै रकम भएमा सो फरफारक नभएसम्म वा निजले लिएको भए, निर्दिष्ट कुनै दायित्व वा
- (३) संस्थाको सदस्यको हकमा दफा २१ बमोजिमको योग्यता नभएमा ।

बारेमा उल्लेख नगरेमा,

- (ग) यो ऐन, यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम वा विनियम बमोजिम सदस्यले पालना गर्नुपर्ने प्रावधानको
- (ख) लगातार वार्षिक साधारण सभामा बिना सूचना तीन पटकसम्म अनुपस्थित भएमा,
- (क) सदस्यले आफ्नो सदस्यता त्याग गरेमा,

- (१) कुनै सदस्यको सदस्यता देहायको अवस्थामा समाप्त हुनेछः—

२४. सदस्यताको समाप्ति :

हुने छैन ।

तर यो ऐन प्रारम्भ हुनु अघि दली भएको स्वस्थ, शिक्षा सहकारी संस्थाको हकमा यो उपदफा लागू पर्नेछ ।

सदस्य रहेको भए यो ऐन प्रारम्भ भएको भित्रले तीनवर्ष भित्र कुनै एक संस्थाको मान सदस्यता कायम तर यो ऐन प्रारम्भ हुनु अघि कुनै व्यक्ति हरिवन नागरपालिकाको एकै प्रकृतिको एकभन्दा बढी संस्थाको

छैन ।

- (१) कुनै व्यक्ति हरिवन नागरपालिकाको एकै प्रकृतिको एकभन्दा बढी सहकारी संस्थाको सदस्य हुन पाउने

२३. सदस्य हुन नपाउने :

निवेदकलाई सदस्यता प्रदान गरी सोको जानकारी दली गर्न अधिकारीलाई नराख्नु पर्नेछ ।

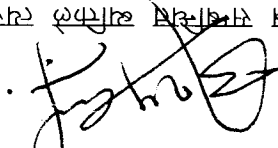
- (३) उपदफा (५) बमोजिम आदेश भएमा सो आदेश प्राप्त गरेको सात दिन भित्र सम्बन्धित संस्थाले

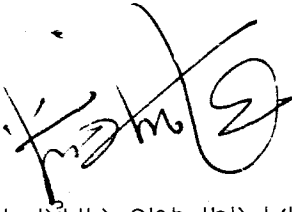
सम्बन्धित ।

- गर्न अधिकारीले त्यस्तो निवेदकलाई सदस्यता प्रदान गर्नको लागि सम्बन्धित संस्थालाई आदेश दिन
- (५) उपदफा (४) बमोजिम प्राप्तउजुरी खानेबिन गर्दा निवेदकलाई सदस्यता प्रदान गर्नु पर्ने देखिएमा दली

गर्न अधिकारीसमक्ष उजुर गर्न सक्नेछ ।

- (४) उपदफा (३) बमोजिम जानकारी पाएको भित्रले तीन दिनभित्र सम्बन्धित व्यक्ति ले त्यस्तो संस्था दली

(ख) चालू आर्थिक वर्षको लागि वार्षिक कार्याक्रम तथा बजट स्वीकृत गर्ने,

लिने,

(क) प्रारम्भिक साधारण सभा हुने अघिल्लो दिनसम्मको काम कारवाही र आर्थिक कारोबारको जानकारी

प्रारम्भिक साधारण सभाको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :-

२७ प्रारम्भिक साधारण सभाको काम, कर्तव्य र अधिकार :

(ग) विशेष साधारण सभा ।

(ख) वार्षिक साधारण सभा,

(क) प्रारम्भिक साधारण सभा,

(३) सहकारी संस्थाको साधारण सभा देहायबमोजिम हुनेछ:-

(२) सहकारी संस्थाका सबै सदस्यहरू साधारण सभाका सदस्य हुने छन् ।

(१) सहकारी संस्थाको सर्वोच्च अङ्गको रूपमा साधारण सभा हुनेछ ।

२८. साधारण सभा :

साधारण सभा, समिति तथा लेखा सुपरिवेक्षण समिति

परिच्छेद ३ -

बारम्बार उल्लेखन गरेमा त्यस्तो सदस्यले अन्य सदस्य सरहको सुविधा प्राप्त गर्न सक्ने छैन ।
यो ऐन, यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम तथा विनियम बमोजिम सदस्यले पालन गर्नुपर्ने व्यवस्थाको
कुनै पनि सदस्यले सहकारी संस्थाबाट विर्ति पर्ने कुनै दायित्व निर्धारित समयभित्र भुक्तान नगरेमा वा

२९. सुविधा प्राप्त गर्न नसक्ने :

(३) यस दफ्तमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि साधारण सभा बोलाउने निर्णय मङ्सकेपछि साधारण
सभा सम्पन्न नभएसम्म कसैलाई पनि सदस्यताबाट हटाउन सकिने छैन ।

सदस्यता समाप्त हुनेछैन ।

अन्य कुनै सदस्यको तर्फबाट हितो वा जमानत बसेकोमा सो को दायित्व फराकारक नभएसम्म निजको

: ५०९ १५१

‘ਜਾਂ ਜਾਂ ਕਰਨਾ ਉੱਚ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ (੨)

(क) सत्यमेव जयते

[illegible]

(ब) विनिर्दिष्ट रसायन तथा आन्तरिक कार्याविधि अनुमोदन प्राप्त,

(ब) सञ्चालक वा लेखा सुपरिवेक्षक या निमित्तको सञ्चालक वा सदस्यलाई पदबाट हटाउने,

(२) वाणिज्य सेवा प्रशिक्षण प्रविष्टन अर्थात् न.

:- एक सारण समाको काम, कर्तव्य र अधिकार देखावामात्र होइन।

[Handwritten signature]

(2) वेदा परोक्षार्थ का अर्थ २ निमित्त २ प्रमाणों का अर्थ २

(घ) विनियमना उल्लेख एवं बमालिमा समिति वा लेखा सुपरीवेक्षण समितिको निर्वाचन गर्ने,

(1) पुलित्कर तला विनीय विरुदा अगमोदन नाम

(१) सहकारी संस्थामा साधारण समारोह निर्वाचित एक सञ्चालक समिति रहनेछ ।

(२) उपदका (१) बमोजिमको समितिमा उपलब्ध भएसम्म कम्तीमा तेरीस प्रतिशत महिला सदस्यको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्नु पर्नेछ ।

(३) एउटै परिवारको एकभन्दा बढी सदस्य एकै अवधिमा सञ्चालक तथा लेखा समितिको पदमा उम्मेदवार बन्न र निर्वाचित हुन सक्ने छैन ।

(४) कुनै संस्थाको सञ्चालक सोही संस्थाको कर्मचारी वा आफ्नो संस्थाले सदस्यता लिएको सहकारी संघ वा बैंक बाहेक समान तहको समान विषयको संस्थाको सञ्चालक बन्न पाउने छैन ।

तर वार्षिक दुई करोड कर्षाभन्दा कमको कारोबार गर्ने सहकारी संस्थाको सञ्चालकले त्यस्तो सहकारी संस्थामा कर्मचारीको रूपमा काम गर्न बाधा पर्ने छैन । वार्षिक दुई करोड भन्दा बढि कारोबार गर्ने संस्थामा कुनै सञ्चालक कर्मचारी रहको भए यो ऐन प्रारम्भ भएको भित्तिले तीन वर्षभित्र त्यस्तो सञ्चालकले कर्मचारीको पद त्याग गरी अर्को कर्मचारीको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

(५) यो ऐन प्रारम्भ हुनुअघि कुनै व्यक्ति एकभन्दा बढी समान तहको संस्थाको सञ्चालक वा सोही संस्थाको कर्मचारी भएकोमा यो ऐन प्रारम्भ भएको भित्तिले एक वर्षभित्र कुनै एक संस्थाको मात्र सञ्चालक वा कर्मचारी रहनु पर्नेछ ।

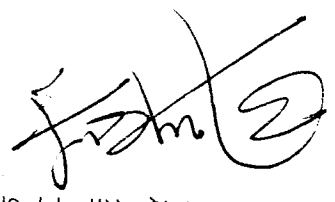
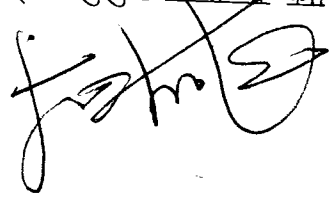
(६) समितिको कार्याविधि चार वर्षको हुनेछ ।

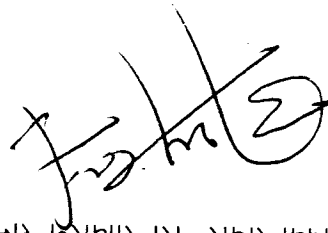
३२. सञ्चालक समितिको निर्वाचन :

(१) समितिले आफ्नो कार्याविधि समाप्त हुनु अगावै अर्को समितिको निर्वाचन गराउनु पर्नेछ ।

(२) उपदका (१) बमोजिम समितिको निर्वाचन नगराएको जानकारी प्राप्त भएमा त्यस्तो जानकारी प्राप्त भएको भित्तिले छ महिनाभित्र समितिको निर्वाचन गराउन दर्ता गर्ने अधिकारीले सम्बन्धित समितिलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(३) उपदका (२) बमोजिम दर्ता गर्ने अधिकारीले आदेश दिएकोमा सम्बन्धित समितिले सो आदेश बमोजिमको समयवाटभित्र समितिको निर्वाचन गराई दर्ता गर्ने अधिकारलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

- (अ) विनियम तथा आन्तरिक कार्याविधि तयार गरी साधारण सभामा पेश गर्ने, संस्थाका तर्फबाट सहभागी हुने व्यक्ति लोके ।
- (आ) व्यवसायिक उद्देश्यले स्थापना गरिने विशिष्टिकृत सदकारी संघको सदस्यता लिने तथा संघमा
- (अ) प्रादेशिक, जिल्ला र विषयगत जिल्ला संघको सदस्यता लिने,
- (ख) क्षेत्र नामसारी तथा फिर्ता सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- (ब) संस्थाको सदस्यता प्रदान गर्ने तथा सदस्यताबाट हटाउने,
- (ङ) संस्थाको नीति, योजना, बजेट तथा वार्षिक कार्यक्रमको तर्जुमा गरी साधारण सभा समक्ष पेश गर्ने,
- (घ) साधारण सभाका निर्णयहरू कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
- (ग) प्रारम्भिक साधारण सभा, वार्षिक साधारण सभा तथा विशेष साधारण सभा बोलाउने,
- (ख) आर्थिक तथा प्रशासकीय कार्य गर्ने, गराउने,
- (क) सहकारीका मूल्य, मान्यता र सिद्धान्त बमोजिम सहकारी संस्थाको सञ्चालन गर्ने,

देहावबमोजिम हुनेछ :

यस ऐनमा अन्यत्र उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

३३. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :

बमोजिम आफ्नो कार्य सञ्चालन गर्नेछ ।

(७) यस दफा बमोजिम समितिको अर्को निर्वाचन नभएसम्मको लागि समितिले विनियममा व्यवस्था भए

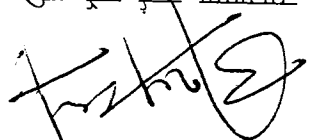
(३) उपदफा (५) बमोजिम निर्वाचन गराउँदा जनको सम्पूर्ण खर्च सम्बन्धित संस्थाले व्यहोर्ने पर्नेछ ।

कर्तव्य हुनेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको निर्वाचन कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने सम्बन्धित समितिका पदाधिकारीहरूको

कार्य गर्ने गराउनेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम समितिको निर्वाचन नगरिएमा दर्ता गर्ने अधिकारले त्यस्तो संस्था सदस्य रहेको माहिलाले संघ भए सो संघको प्रतिनिधि समेतलाई सहभागी गराई समितिको निर्वाचन सम्बन्धी सम्पूर्ण

(८) संस्थाको कार्यक्षेत्रभित्र संस्थाको कारोबार र व्यवसायको हित प्रर्वधनको लागि आवश्यक कार्य गर्ने, गराउने,

(८) विनियममा लोकीए बमोजिमका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

३८. सञ्चालक पदमा बहाल नरहने :

देहायको कुनै अवस्थामा सञ्चालक आफ्नो पदमा बहाल रहन सक्ने छैन :

(क) निजले दिएको राजिनामा समितिबाट स्वीकृत भएमा,

(ख) निजलाई दफा ३५ उपदफा (१) बमोजिम सञ्चालकबाट हटाउने निर्णय भएमा,

(ग) निज अर्को एक प्रकृतिको संस्थाको सञ्चालक रहेमा,

(घ) निज सोही संस्थाको कर्मचारी रहेमा,

(ङ) सरकारी, बैककिङ क्षेत्र वा सहकारी संस्थामा कार्यरत कर्मचारी भएमा

तर दफा ३१ को उपदफा (४) को प्रतिबन्धानुसार वाक्यांशमा लेखिएको कुरामा सोही बमोजिम हुनेछ ।

(च) निज सोही वा अर्को एक प्रकृतिको संस्थाको लेखा सुपरीवेक्षण समितिको पदमा रहेमा

(छ) निजको मृत्यु भएमा ।

(ज) दफा ३४ को (३) मा लेखेको लेखिएको भयतापनी कर्मचारीहरूमात्र भएको सहकारीमा यो नियम लागू हुने छैन ।

३५. सञ्चालकलाई पदबाट हटाउन सक्ने :

(१) साधारण सम्मले बृहत्मतको निर्णयबाट देहायको कुनै अवस्थामा सञ्चालकलाई समितिको सञ्चालक पदबाट हटाउन सक्नेछ :

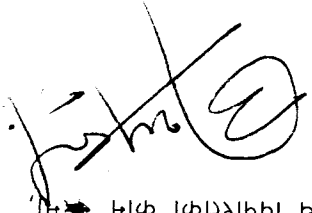
(क) आर्थिक हिनामिना गरी संस्थालाई हानी नोक्सानी पुऱ्याएमा,

(ख) अनधिकृत तवरले संस्थालाई कारोबार सम्बन्धी विषयको गोपनियता भङ्ग गरेमा,

(ग) संस्थालाई संस्थाको कारोबार र व्यवसायसँग प्रतिस्पर्धा हुने गरी समान प्रकृतिको कारोबार वा व्यवसाय

संचालन गरेमा,

(घ) संस्थालाई संस्थाको अहित हुने कुनै कार्य गरेमा,

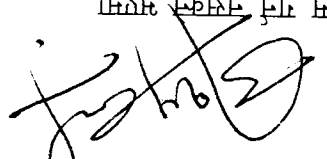

- (ग) विनियममा उल्लिखित उद्देश्य र कार्य विपरितको काम गर्नु नसकेमा,
(ख) सञ्चालन निर्माण दायित्व तोकिएको समयभित्र अन्तर्गत गर्न नसकेमा,
(क) समितिको बढतिव्यवस्थापन कार्यबाट सञ्चालनको कारोबार जटिलतामा परेमा,
(ग) साधारण सभाको दस्तावेजको अवस्थामा समितिको विघटन गर्न सक्नेछः-
३७. समितिको विघटन :

- गएको रहस्य र त्यस्तो हानी नोक्सानी निजको जवाबदेखाबाट असुल उपर गरिनेछ ।
हुनेछ र त्यस्तो काम कारवाहीबाट टाढा सञ्चालन, सदस्य वा अन्य कुनै व्यक्तिलाई हानी नोक्सानी हुन
काम कारवाही गर्ने गराएमा त्यस्तो काम कारवाही प्रति त्यस्तो सञ्चालक व्यक्तिलाई क्षमा उत्तरदायी
(३) कुनै सञ्चालकले उपदका (१) को विपरित हुने गरी वा आफ्नो अधिकारक्षेत्र भन्दा बाहिर गई कुनै
(२) सञ्चालकले आफूलाई मात्र व्यक्तिलाई फाइदा हुनेगरी सञ्चालन कुनै कार्य गर्न गराउन हुँदैन ।
(१) सञ्चालकले आफ्नो निजी स्वार्थ समावेश भएको निर्णय प्रक्रियामा संलग्न हुनुहुँदैन ।
३८. निजी स्वार्थ समावेश भएको निर्णय प्रक्रियामा संलग्न हुन नहुने :

- जोषी अर्को सञ्चालकको निर्वाचन गर्नेछ ।
(५) उपदका (३) बमोजिम कुनै सञ्चालक पदबाट हटेमा त्यस्तो पदमा साधारण सभाले बाँकी अवधिको
निर्वाचनमा उम्मेदवार बन्न पाउने छैन ।
(४) उपदका (३) बमोजिम सञ्चालकको पदबाट हटाइएको सदस्य समितिको दुई कार्यकालसम्मको
सफाई सन्तोषजनक नभएमा साधारण सभाले त्यस्तो सञ्चालकलाई पदबाट हटाउन सक्नेछ ।
(३) उपदका (२) बमोजिमको अवधिभित्र कुनै सञ्चालकले सफाई पेश नगरेमा वा निजले पेश गरेको
समक्ष सफाई पेश गर्न मौका दिने मनसिब देखिएमा माफिकको मौका दिइनेछ ।
(२) कुनै सञ्चालकलाई समितिको पदबाट हटाउन निर्णय गर्नु अघि त्यस्तो सञ्चालकलाई साधारण सभा
(ख) फौजदारी अभियोग प्रमाणित भएमा ।

- (घ) यो ऐन, यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम वा विनियममा उल्लिखित योग्यता नरहेमा,
(ङ) निज शारीरिक वा मानसिक रूपमा काम गर्न नसक्ने भएमा,

(घ) समिति आफ्नो जिम्मेवारी पूरा नगरेमा,

(ङ) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमावलीमा उल्लिखित शर्त वा दर्ता गर्न अधिकारीले दिएको निर्देशनको बाबन्धन उल्लङ्घन गरेमा ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम समिति विघटन भएमा साधारण सभाले नयाँ समितिको निर्वाचन गर्नुछ ।
(३) समितिले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम दर्ता गर्न अधिकारीले दिएको निर्देशन पालना नगरेमा वा दफा ३० को

उपदफा (२) बमोजिम पेश भएको प्रतिवेदन सभलको आधारमा दर्ता गर्न अधिकारीले समितिलाई उर्जारी वा निरीक्षणको क्रममा देखिएका विषयवस्तुको गाम्भीर्यताको आधारमा बढीमा छ महिनाको समय दिई सुधार गर्न मौका दिन सक्नेछ र त्यस्तो समयवाह्य भित्र पनि सुधार नगरेमा त्यस्तो समिति विघटन गर्नुछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम समिति विघटन भएमा त्यस्तो विघटन गरिएको भित्तिले तीन महिना भित्रमा अर्को समितिको निर्वाचन सम्पन्न गराउन र त्यस्तो निर्वाचन नभएसम्म संस्थाको दैनिक कार्य सञ्चालन गर्न दर्ता गर्न अधिकारीले तोकिए बमोजिमको एक तदर्थ समिति गठन गर्न पर्नुछ ।

(५) यस दफा बमोजिम अर्को समितिको निर्वाचन गराउँदा जोगीको सम्पूर्ण खर्च सम्बन्धित संस्थाले व्यहोर्नुछ ।

३८. लेखा सुपरिवेक्षण समितिको गठन :

(१) संस्थामा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई सुदृढ गर्न तोकिए बमोजिमको योग्यता पुगेका एकजना संयोजक र दुईजना सदस्यहरू रहने गरी साधारण सभाले निर्वाचनबाट लेखा सुपरिवेक्षण समिति गठन गर्नुछ ।

(२) एउटै परिवारको एकभन्दा बढी व्यक्ति एकै अवधिमा एउटै संस्थाको सञ्चालक वा लेखा सुपरिवेक्षण समितिको संयोजक वा सदस्य पदमा उम्मेदवार बन्न र निर्वाचित हुनु सक्ने छैन ।

३९. लेखा सुपरिवेक्षण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :

(१) लेखा सुपरिवेक्षण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ ।

(क) प्रत्येक बौमासिकमा सहकारी संस्थाको आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्न, गराउने,

(ख) आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्दा लेखापरीक्षणका आधारभूत सिद्धान्तको पालना गर्ने, गराउने,

[Handwritten signature]

(३) बचत र ऋणको ब्याजदर बिचको अन्तर छ प्रलियत भन्दा बढी हुने छैन ।

बमोजिम हुनेछ ।

(२) संस्थाले सदस्यलाई प्रदान गर्ने ऋणमा सेवा शुल्क र नवीकरण शुल्क संस्थाको कम्पिउटिर्ले तोक

प्रदान गर्ने सक्नेछ ।

(१) संस्थाले आफ्ना सदस्यहरूको मात्र बचत स्वीकार गर्ने, सोको परिचालन गर्ने र सदस्यलाई मात्र ऋण

४०. सदस्य कतिदल भई बचत तथा ऋणको कारोबार गर्नु पर्ने :

बचत तथा ऋण परिचालन

परिच्छेद-७

हुन पाउने छैन ।

(२) लेखा सुपरिवेक्षण समितिको संयोजक वा सदस्य संस्थाको दैनिक आर्थिक प्रशासनिक कार्यमा सहभागी

सिफारिस गर्ने ।

(ज) आवश्यक परेमा आन्तरिक लेखा परीक्षक नियुक्तिका लागि तीन जनाको नाम सञ्चालक समितिमा

बोलाउन समिति सिफारिस गर्ने ।

भएको वा संस्था गम्भीर आर्थिक संकटमा पर्ने जनाकोमा सोको कारण खुलाइ विशेष साधारण सभा

असर परेमा वा त्यस्तो संस्थाको नगद वा लिन्सी सम्पत्तिको व्यापक रूपमा हिनामिना वा अनियमितता

(छ) आफूले पटक पटक दिएका सुझाव कार्यान्वयन नभएको कारणबाट कुनै संस्थाको हितमा प्रतिकूल

सभा समक्ष पेश गर्ने,

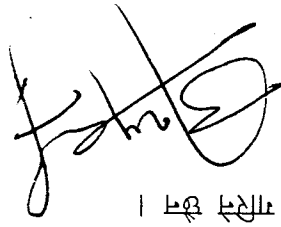
(घ) लेखा सम्बन्धी प्रतिवेदन र समितिको काम कारवाहीको सुपरिवेक्षण सम्बन्धी वार्षिक प्रतिवेदन साधारण

(ङ) साधारण सभाको निर्देशन, निर्णय तथा समितिको निर्णय कार्यान्वयन भए नभएको अनुमान गर्ने,

(घ) समितिको काम कारवाहीको नियमित सुपरिवेक्षण गर्ने र समितिलाई आवश्यक सुझाव दिने,

(ग) वित्तीय तथा आर्थिक कारोबारको निरीक्षण तथा मूल्यांकन गर्ने, गराउने,

[Handwritten signature]

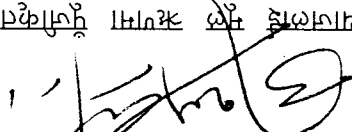

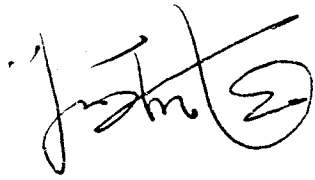
- કૃને ઝળ વા દાણિલ વાપલ લિલમ લિકી ગરિને હેન ।
- (૩) સંસ્થાકો મૂલધનકો રૂપમા રહેકો કૃને સદસ્યકો ઘેયર સોહી સંસ્થાકો ઝળ વા દાણિલ વાહેક અન્ય
- (૫) સંસ્થાલે રૂલો બજારમા ઘેયર લિકી નન પાડને હેન ।
- (૪) સંસ્થાકો ઘેયર પૂંજી વિનિયમમા ઉલ્લેખ અપુ બમલિમ હુનેહ ।
- (૩) સંસ્થાકો ઘેયરકો ઓંકલ મૂલ્ય પ્રતિ ઘેયર એક સય રૂપયો હુનેહ ।
- સંસ્થા વા નિકાયકો રૂકમા યો બન્દેન લગા હુને હેન ।
- તર નેપાલ સરકાર, પ્રદેશ સરકાર વા સ્થાનીય તરકો પૂર્ણ વા આંશિક સ્વામિત્વ વા નિયંત્રણ અપુકો
- પૂંજીકો લીસ પ્રતિશ્વતમન્દા થી હુને ગરી ઘેયર લિકી નન સવને હેન ।
- (૨) ઉપદકા (૧) મા ગુનસુકે કુરા લેલિપુકો અપુ લાપાનિ સંસ્થાલે એક સદસ્યલોડે આપનો કૃલ ઘેયર
- (૧) સંસ્થાલે આપનોસદસ્યલોડે ઘેયર લિકી નન સવનેહ ।
૪૧. ઘેયર લિકી તથા ફિર્તી સન્ધસ્તી ઘરથા :

આંશિક સોલ પરિચાલન

પરિચલેદ -૧

- આનંતરિક કાર્યવિધી લિપિલિ ઝળ લગાની નન સવને હેન ।
- (૮) સંસ્થાલે દર્તી નાદર્કા બચલકા સદસ્ય વાહેક અન્ય સદસ્યલોડે સદસ્યતા પ્રાપ્ત નારેકો સંસ્થાકો
- (૭) સંસ્થાલે પ્રાથમિક પૂંજીકો ૧૫ ગુણાસમ્મ બચલ સંકલન નન સવને હે ।
- સાના લિક્ષાનદારા પ્રવાર્લિત વિતીય સંસ્થાકો ઘેયર રૂલિદ નન થાથા પનહેન ।
- (૬) ઉપદકા (૨) મા ગુનસુકે કુરા લેલિપુકો અપુલાપાનિ સંસ્થાલે યો એન પ્રારમ્મ હુને અધિ દર્તી અપુકો
- પરિચાલન નન થાથા પન હેન ।
- પૂર્વાધાર નિર્માણ એવં સંસ્થા ૨ સદસ્યરૂકકો હિલમા ઉત્પાદન ૨ સેવાકો ક્ષેત્રમા પ્રાથમિક પૂંજી કોષ
- (૫) સંસ્થાકો દાણિલપ્રતિ પ્રતિકૃલ નહુને ગરી સંસ્થાલે સ્વપ્રયોજનકો લાગિ અવલ સમ્પત્તિ રૂપીદ તથા
- લગાડન પાડને હેન
- (૪) સંસ્થાલે પ્રદાન નારેકો ઝળમા લગને ઘાજલોડે મૂલ ઝળમા પૂંજીકલ ગરી સોકો આધારમા ઘાજ

संस्थाको कोष

परिच्छेद - १०

स्वीकृतीको लागि मन्त्रालयमा शिक्षारिस गरी पठाउनु पर्नेछ ।

(२) दफा (१) बमोजिम प्राप्त प्रस्ताव उपयुक्त देखिएमा हरिवन नगरपालिकाले संघीय कानून बमोजिम

स्वीकृतीको लागि दर्ता गर्ने अधिकारी समक्ष प्रस्ताव सहित निवेदन दिनु पर्ने छ ।

(१) संस्थाले विदेशी बैक वा निकायसँग लिने ऋणमा सुरक्षण प्राप्त गर्नु पर्ने भएमा संघीय कानून बमोजिम

४४. नेपाल सरकारको सुरक्षण प्राप्त गर्ने सक्ने :

शिक्षारिस गरी पठाउनेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिमको प्रस्ताव हरिवन नगरपालिकाले उपयुक्त देखेमा स्वीकृतीको लागि मन्त्रालयमा

गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा दर्ता गर्ने अधिकारीले हरिवन नगरपालिकामा प्रस्ताव पेश

गोकिर्णबमोजिमको विवरणहरू सहित दर्ता गर्ने अधिकारी समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम विदेशी बैक वा निकायबाट ऋण वा अनुदान लिन स्वीकृतीको लागि

निकायसँग साभेदारीमा काम गर्न संघीय कानून बमोजिम स्वीकृती लिनु पर्ने छ ।

(१) संस्थाले विदेशी बैक वा वितीय संस्था वा अन्य निकायबाट ऋण वा अनुदान लिन वा खस्ने

४३. ऋण वा अनुदान लिन सक्ने :

(३) संस्थाले सबै प्रकारका बचत खाताहरू संचालन गर्न सक्नेछ ।

कट्टा गरी बाँकी रकम गोकिर्ण बमोजिम निजलाई फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।

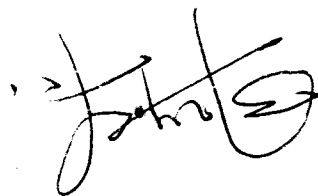
(२) कुनै सदस्यले संस्थामा जम्मा गरेको बचत फिर्ता माग गरेमा निजको कुनै दाखिल भए खस्ने दाखिल

गर्नु पर्नेछ ।

दाखिल भुक्तान गरेको भित्रिले दिन महिनाभित्र निजको बाँकी रकम गोकिर्ण बमोजिम निजलाई फिर्ता

(१) कुनै सदस्यले संस्थाको सदस्यता त्याग गरी रकम फिर्ता लिन चाहेमा निजको कुनै दाखिल भए खस्ने

४२. रकम फिर्ता तथा खाता सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था :

[Handwritten signature]

रूपमा नामा गर्नु पर्नेछ ।

(१) संस्थामा एक संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष रहनेछ ।
 (२) दफा ४३ बमोजिमको जगेडा कोषमा सो दफा को उपदफा (२) को खण्ड (क) बमोजिमको रकम छुट्याई बाँकी रहेको रकमको कम्तीमा पच्चीस प्रतिशत रकम उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा वार्षिक

४७. संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष :

(३) उपदफा (१) बमोजिमको जगेडा कोष अविभाज्य हुनेछ ।

(घ) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम ।

(ग) स्थिर सम्पत्ति विक्रीबाट प्राप्त रकम,

(ख) कुनै संस्था, संघ वा निकायले प्रदान गरेको पूँजीगत अनुदान रकम,

(क) आर्थिक वर्षको खर्च बचत रकमको कम्तीमा पच्चीस प्रतिशत रकम,

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा देहायबमोजिमका रकम रहने छन् :

(१) संस्थामा एक जगेडा कोष रहनेछ ।

४३. जगेडा कोष :

(ज) संस्थाको नाममा प्राप्त हुने अन्य जुनसुकै रकम ।

(छ) सदस्यता प्रवेश शुल्क,

(घ) व्यवसायिक कार्याबाट आर्जित रकम,

(ङ) विदेशी सरकार वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाबाट प्राप्त अनुदान वा सहायताको रकम,

(घ) नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान रकम,

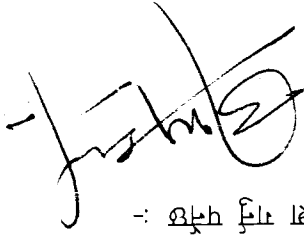
(ग) ऋणको रूपमा प्राप्त रकम,

(ख) बचतको रूपमा प्राप्त रकम,

(क) शेयर विक्रीबाट प्राप्त रकम,

(१) संस्थाको कोषमा देहायबमोजिमका रकम रहनेछ :

[Handwritten signature]

आधिकांश २ आवृत्ति (माहिना) संघटक समक्ष प्रेषण पत्र :-

(१) संस्थाले देहायका विवरणहरू सहितको प्रतिवेदन आ.व. समाप्त भएको ६ महिना भित्र दर्ता गर्ने

५१. विवरण उपलब्ध गराउने पत्र :

पत्र ।

(२) संस्थाले कारोबारसँग सम्बन्धित तथा अन्य आवश्यक अभिलेखहरू तोकिए बमोजिम सुरक्षित साथ राख्ने

अवधारणिक अभिलेख सुरक्षित साथ राख्ने पत्र ।

(१) संस्थाले साधारण सभा, समिति तथा लेखा सुपरिवेक्षण समिति बैठकका निर्णय तथा काम कारवाहीको

५०. अभिलेख राख्ने पत्र :

अभिलेख २ संयोजन

परिच्छेद - ११

हुने छ ।

उपयोग गर्न सकिनेछ । तर एक वर्षको बेपार लगायतको रकम बेपार पुँजीको अवधारण प्रविष्टिमान्दा बढी

(२) उपदका (१) बमोजिमको कोषको रकम सो कोषको उद्देश्यपूर्विका लागि विनियममा तोकिए बमोजिम

लगायत कोष लगायत तोकिए बमोजिमका अन्य कोषहरू रहने छ ।

(१) दका ४७, ४८, ४९ र ५० मा उल्लिखित कोषका अतिरिक्त संस्थामा सहकारी शिक्षा कोष, बेपार

४९. अन्य कोष सम्बन्धी व्यवस्था :

(२) उपदका (१) बमोजिमको कोषको उपयोग संघीय कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

रूपमा जम्मा गर्ने पत्र ।

प्रतिशतले हुन आउने रकम संघीय कानूनमा व्यवस्था भएबमोजिमको सहकारी प्रबर्द्धन कोषमा वार्षिक

उपदका (२) को खण्ड (क) बमोजिमको रकम छुट्टयाई बाँकी रहेको रकमको शान्त दानमात्र पत्र

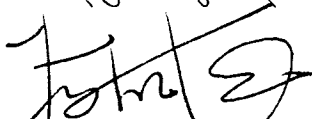
(१) संस्थाले सहकारी अवसरायको प्रबर्द्धन गर्नको लागि दका ४६ बमोजिम जमा कोषमा सो दकाको

४८ सहकारी प्रबर्द्धन कोष सम्बन्धी व्यवस्था :

कारोबारको आधारमा सम्बन्धित सदस्यलाई उपलब्ध गराउने पत्र ।

(३) उपदका (१) बमोजिमको रकम सदस्यले गरेको संघीय कानूनमा तोकिए बमोजिमको वार्षिक

(क) कारोबारको दौमासिक र वार्षिक प्रतिवेदन तथा लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

(ख) वार्षिक कार्याक्रम नीति तथा योजना,

(ग) खुद बचत सम्बन्धी नीति तथा योजना,

(घ) सञ्चालकको नाम तथा बाँकी कार्यावधिको सूची,

(ङ) साधारण सभाको बैठक सम्बन्धी जानकारी,

(च) शेयर सदस्य संख्या र शेयरपूँजी,

(छ) सञ्चालक वा सदस्यले लिएको ऋण रित्त बाँकी रहेको रकम,

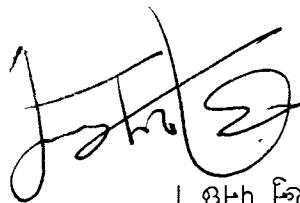
(ज) दर्ता गर्ने अधिकारीले समय समयमा तोकिएको अन्य विवरण ।

परिच्छेद - १२

लेखा र लेखापरीक्षण

५२. कारोबारको लेखा :

संस्थाको कारोबारको लेखा दोहोरो लेखा प्रणालीमा आधारित र कारोबारको यथार्थ स्थिति स्पष्टरूपमा देखिने गरी संघीय कानून बमोजिम लेखामान (एकाउन्टिङ स्ट्याण्डर्ड) र यस ऐन बमोजिम पालना गर्नुपर्ने अन्य धर्त तथा व्यवस्था बमोजिम राख्नु पर्नेछ ।

(१) संस्थाले प्रत्येक आर्थिक वर्षको लेखापरीक्षण सो आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिदेखि तीन महिनाभित्र प्रचलित कानून बमोजिम इजाजतपत्र प्राप्त लेखापरीक्षकद्वारा गराउनु पर्नेछ । विशेष परिस्थिति रहनासमाथि २५ ३ महिना सम्म अवधि थपनु सकिने छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवधि भित्र कुनै संस्थाले लेखापरीक्षण नगराएको पाइएमा दर्ता गर्न आधिकारीले त्यस्तो संस्थाले लेखा परीक्षण इजाजतपत्र प्राप्त लेखापरीक्षकबाट गराउन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम लेखापरीक्षण गराउँदा लेखापरीक्षकलाई दिनुपर्ने पारिश्रमिक लगायतको रकम सम्बन्धित संस्थाले खर्चेने छ ।

(४) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम लेखापरीक्षकले गरेको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन अनुमोदनको लागि साधारण (५) उपदफा (४) बमोजिम पेश भएको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन साधारण समावाट अनुमोदन हुनु नसकेमा पुनः लेखापरीक्षणको लागि साधारण समावे दफा ५३ को अधीनमा रही अर्को लेखापरीक्षक नियुक्त गरीनेछ ।

५४. लेखापरीक्षकको नियुक्ति :

(१) संस्थाले लेखापरीक्षण सम्बन्धी कार्य गर्न प्रचलित कानून बमोजिम इजाजतपत्र प्राप्त लेखापरीक्षकद्वक मध्येबाट साधारण समावे एकजना लेखापरीक्षक नियुक्ति गरी पारिश्रमिक समेत तोक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम लेखापरीक्षक नियुक्त गर्दा एउटै व्यक्ति, फर्म वा कम्पनीलाई लगातार तीन आर्थिक वर्षभन्दा बढी हुने गरी नियुक्त गर्न सकिने छैन ।

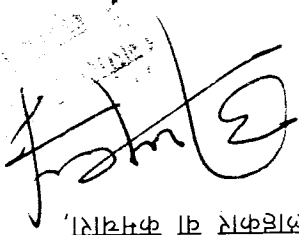
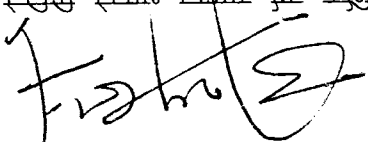
५५. लेखापरीक्षकमा नियुक्त हुन नसक्ने :

(१) देशका व्यक्ति लेखापरीक्षकमा नियुक्त हुन तथा नियुक्त भई सकेको भए सो पदमा बहाल रहन सक्ने छैन :

(क) सहकारी संस्थाले सञ्चालक,

(ख) सम्बन्धित संस्थाले सदस्य,

(ग) सहकारी संस्थाले नियमित पारिश्रमिक पाउने गरी नियुक्त सल्लाहकार वा कर्मचारी,

(घ) लेखापरीक्षण सम्बन्धी कसूरमा सजाय पाएको तीन वर्षको अवधि भूतकान नभएको,

(ङ) दामासाहीमा परेको,

(च) भ्रष्टाचार, ठगी वा नैतिक पतन हुने अन्य फौजदारी कसूरमा सजाय पाएको पाँच वर्ष भूतकान नभएको,

(ज) सम्बन्धित संस्थासँग खास गरी बान्धुको व्यक्तिको

(२) लेखापरीक्षकले आफू नियुक्त हुनुअघि उपदका (१) बमोजिम अयोग्य नभएको कुराको संस्था समक्ष

स्वीकृत गरीएको ।

(३) कुनै लेखापरीक्षक आफ्नो कार्यकाल समाप्त नहुँदै कुनै संस्थाको लेखापरीक्षण गर्न अयोग्य भएमा वा संस्थाको लेखापरीक्षकको पदमा कार्यमा रहन नसक्ने स्थिति उत्पन्न भएमा निजले लेखापरीक्षण गर्नु पर्ने

वा गरिरहेको काम तत्काल रोकी सो कुराको जानकारी लिखित रूपमा संस्थालाई दिनु पर्नेछ ।

(४) यस दफाको प्रतिकूल हुनेगरी नियुक्त भएको लेखापरीक्षकले गरेको लेखापरीक्षण मान्य हुने छैन ।

परिच्छेद - १३

छुट, सुविधा र सहलियत

५६. छुट, सुविधा र सहलियत :

(१) संस्थालाई प्राप्त हुने छुट, सुविधा र सहलियत संघीय कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिम नघटने गरी हुनेछ ।

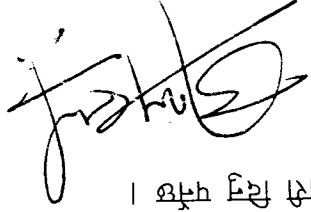
(२) उपदका (१) मा उल्लिखित छुट, सुविधा र सहलियत बाहेक संस्थालाई प्राप्त हुने अन्य छुट, सुविधा र सहलियत तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद - १४

अपराध अर्थमा तथ्याङ्किक बक्यौता

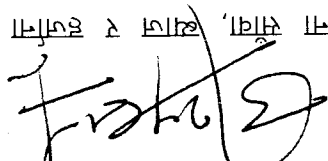
५७. अपराध अर्थमा गरी :

(१) कुनै सदस्यले संस्थासँग गरेको अपराध सम्झौता वा शर्त कबुलियतको पालना नगरेमा, लिखतको माखानिअप अपराधको साव्य, ब्याज र हजाना चुका नगरेमा वा अपराध लिखतको रकम सम्बन्धित काममा नलागाई हिनानिना गरेको देखिएमा त्यस्तो सदस्यले अपराध लिखतको पालनालाई सम्बन्धित संस्थाले

५८. काली सूची सम्बन्धी व्यवस्था :

- काय्यालयले सोही बमोजिम रजिष्ट्रेशन वा दाखिल खारेज गरी दिनु पर्नेछ ।
- दाखिल खारेज गर्न सम्बन्धित काय्यालयमा लेखी पठाउनेछ र त्यसरी लेखी आएमा सम्बन्धित
- (७) उपदफा (६) बमोजिम आफैले सकार गरेमा त्यस्तो सम्पत्ति सम्बन्धित संस्थाको नाममा रजिष्ट्रेशन वा सम्बन्धित संस्था आफैले सकार गर्न सक्नेछ ।
- (६) यस दफा बमोजिम धितो राखेको सम्पत्ति लिजम बिचो गर्दा कसैले सकार नगरेमा त्यस्तो सम्पत्ति दाखिल खारेज गरी सोको जानकारी सम्बन्धित संस्थालाई दिनु पर्नेछ ।
- जोति सम्बन्धित काय्यालयमा लेखी पठाउनेछ र सम्बन्धित काय्यालयले पनि सोही बमोजिम रजिष्ट्रेशन वा व्यक्तिको नाममा सो धितो वा जायजेथा प्रचलित कानून बमोजिम रजिष्ट्रेशन वा दाखिल खारेज गर्नको
- (५) यस दफा बमोजिम कुनै संस्थाले ऋणीको धितो वा अन्य जायजेथा लिजम बिचो गर्दा लिजम सक्ने
- दिनु पर्नेछ ।
- भएको सौवा, ब्याज र हजानाको रकम कट्टा गरी बाँकी रहन आएको रकम सम्बन्धित ऋणीलाई फिर्ता
- (४) यस दफा बमोजिम सौवा, ब्याज र हजाना अर्झत उपर गर्दा जग्गोको खर्चको रकम तथा अर्झत उपर जायजेथाबाट पनि सौवा, ब्याज र हजाना अर्झत उपर गर्न सकिनेछ ।
- सौवा, ब्याज र हजानाको रकम अर्झत उपर हुनु नसकेमा त्यस्तो ऋणीको हक जग्गो अन्य
- (३) उपदफा (२) बमोजिम ऋणीले थप धितो नराखेमा वा उपदफा (१) वा (२) बमोजिमको धितोबाट पनि
- राख्न लगाउन सकिनेछ ।
- कारणबाट त्यस्तो धितोको मूल्य घट्न गएमा त्यस्तो ऋणीलाई निश्चित म्याद दिई थप धितो सुरक्षा
- (२) कुनै सदस्यले संस्थामा राखेको धितो कुनै किसिमले कसैलाई हक छोडिदिएमा वा अन्य कुनै
- आधारमा फिर्ता गर्नुपर्नेछ ।
- बापतको सम्पत्ति ३ महिना भित्र फिर्ता लिन चाहेमा सम्बन्धीत संघहरूको रोहोबारमा औचित्यको
- सक्नेछ । धितो सम्बन्धित संस्थाले सकारे पश्चात पनि ऋणीले सौवा ब्याज दुवै भुक्तानी गरी धितो
- लिजम बिचो गरी वा अन्य कुनै व्यवस्था गरी आफ्ना सौवा, ब्याज र हजाना अर्झत उपर गर्न

3/2/21

६०. अणु अस्थि न्यायविकरणको गठन तथा अन्य व्यवस्था संघीय कानूनमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

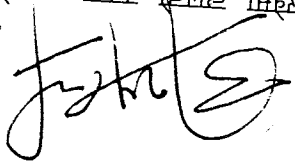
नगरपालिका स्तरिय कर्जा सूचना केन्द्र समेत स्थापना गर्न सकिने छ ।

कर्जा सूचना केन्द्र सम्बन्धी व्यवस्था संघीय कानून बमोजिम हुनेछ । स्थानिय आवश्यकताको आधारमा

५९. कर्जा सूचना केन्द्र सम्बन्धी व्यवस्था :

संस्थाबाट अणु लिई रकमको अपवहन गर्न वा तोकिएको समयमा अणुको साँवा व्याज फिर्ता नगर्ने व्यक्ति को नाम नामावली सहित काजोसूची प्रकाशन सम्बन्धी व्यवस्था संघीय कानून बमोजिम हुनेछ ।

3/2/21

६१. बाँकी बक्याता असुल उपर गर्न :

कसैले संस्थालाई विभिन्न ब्याङ्कबाट पर्स रकम नसिर्ने बाँकी राखेमा त्यस्तो रकम र सोको ब्याज समेत संस्थाले त्यस्तो व्यक्तिको जायजवाबा टा असुल उपर गर्न सक्नेछ । बाँकी बक्याता असुल उपरका लागि तर्फी गर्न अधिकारीले सम्बन्धित संस्थालाई सहयोग पुऱ्याउनुपर्ने छ ।

६२. रोकका राज लेखी पठाउने :

(१) संस्था वा तर्फी गर्ने अधिकारीले दफा ५० र ६१ को प्रयोजनको लागि कुनै व्यक्तिको खाना, जायजवाबाको स्वामित्व हरतान्तरण, नामसारी वा बिचो गर्न नपाउने गरी रोकका राज सम्बन्धित निकषमा लेखी पठाउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम रोककाको लागि लेखी आएमा सम्बन्धित निकषले प्रचलित कानून बमोजिम त्यस्तो व्यक्तिको खाना, जायजवाबाको स्वामित्व हरतान्तरण, नामसारी वा बिचो गर्न नपाउने गरी रोकका राज राखी दिनु पर्नेछ ।

६३. अग्नाधिकार रहने: कुनै व्यक्तिले संस्थालाई दिनु पर्ने ऋण वा अन्य कुनै दायित्व नतिरेमा त्यस्तो व्यक्तिको जायजवाबामा नेपाल सरकारको कुनै हक दायी भए त्यसको लागि रकम छुट्टाई बाँकी रहन आएको रकममा संस्थाको अग्नाधिकार रहनेछ ।

६४. कारवाही गर्न बाधा नपर्ने : संस्थाले ऋण असुली गर्न सम्बन्धमा कुनै व्यक्तिको वा सहकारी संस्था उपर कारवाही कुनै कारणबाट त्यस्तो व्यक्तिको वा संस्था उपर यस ऐन तथा प्रचलित कानून बमोजिमको कुनै कसुरमा कारवाही चलाउन रोक लगाएको भनिने छैन ।

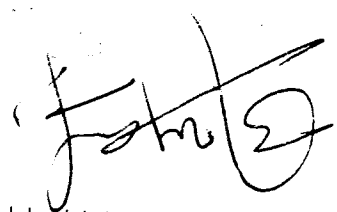
परिच्छेद-१५

एकीकरण, विघटन तथा तर्फी खारेज

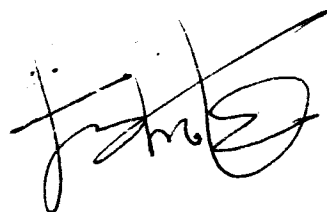
६५. एकीकरण तथा विभाजन सम्बन्धी व्यवस्था :

(१) यस ऐनको अन्तिममा रही दुई वा दुईभन्दा बढी संस्थाहरू एक एक आपसमा गम्भीर एकीकरण गर्न वा एक संस्थालाई भौगोलिक कार्य क्षेत्रको आधारमा दुई वा दुईभन्दा बढी संस्थामा विभाजन गर्न सकिनेछ ।

तथापि एकीकरणलाई प्रवर्धमाना दिइनेछ ।

- (५) उपदफा (२) वा (३) बमोजिम संस्थाको दर्ता खारेज भएमा त्यस्तो संस्था विघटन भएको मानिनेछ ।
- सुनुवाइको लागि पौंस दिनको समय दिनु पर्नेछ ।
- (४) उपदफा (२) वा (३) बमोजिम दर्ता खारेज गर्नु अघि दर्ता गर्ने अधिकारीले त्यस्तो संस्थालाई
- (घ) सहकारी मूल्य, मान्यता र सिद्धान्त विपरीत कार्य गरेमा ।
- (ग) विनियममा उल्लिखित उद्देश्य विपरीत कार्य गरेमा,
- (ख) कुनै संस्थाले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमावली विपरीतको कार्य बारम्बार गरेमा,
- (क) लगातार दुई वर्षसम्म कुनै कारोबार नगरी निष्कृय रहेको पाइएमा,
- संस्थाको दर्ता खारेज गर्न सक्नेछ :-
- (३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दर्ता गर्ने अधिकारीले देहायको अवस्थामा मात्र दर्ता गर्ने अधिकारीले त्यस्तो संस्थाको दर्ता खारेज गर्न सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त निवेदनमा छानविन गर्दा त्यस्तो संस्थाको विघटन गर्न उपयुक्त देखिएमा
- (ख) सदस्यको हित गर्न नसक्ने भएमा ।
- (क) विनियममा उल्लिखित उद्देश्य तथा कार्य हासिल गर्न सम्भव नभएमा,
- सम्मिल्ले दर्ता गर्ने अधिकारी समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ :
- (१) कुनै संस्थामा देहायको अवस्था विद्यमान भएमा साधारण सभाको तत्काल कायम रहेका दुई तिहाइ बहुमत सदस्यको निर्णयबाट त्यस्तो संस्थाको विघटन गर्न निर्णय गरी दर्ता खारेजीको स्वीकृतिका लागि
६६. विघटन र दर्ता खारेज :
- (४) एकीकरण वा विभाजन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था संस्थाको कार्याविधिमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
- कार्याविधि समेत खुलाउनु पर्नेछ ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिम एकीकरण वा विभाजन गर्न निर्णय गर्दा एकीकरण वा विभाजनका शर्त र
- संस्थाको दुई तिहाइ बहुमतबाट निर्णय हुनु पर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम एकीकरण वा विभाजन गर्दा सम्बन्धित संस्थाको कुल कायम रहेका सदस्य

कर्तव्य र अधिकार तौकिए बमोजिम हुनेछ ।

यस ऐनमा अन्यत्र उल्लिखित काम, कर्तव्य तथा अधिकारको अतिरिक्त दर्ता गर्ने अधिकारीको काम, ७०. काम, कर्तव्य र अधिकार :

- अधिकार आफू मातहतको अधिकृतस्तरको कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको दर्ता गर्ने अधिकारीले यस ऐन बमोजिम आफूमा रहेको कुनै वा सम्पूर्ण प्रशासकीय अधिकृत वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले गर्नेछ ।
- (१) यस ऐन अन्तर्गत दर्ता गर्ने अधिकारीले गर्नुपर्ने कार्यहरू नगर समाले तोकिएको हरिवन नगरपालिकाको ६९. दर्ता गर्ने अधिकारी :

दर्ता गर्ने अधिकारी

परिच्छेद - १६

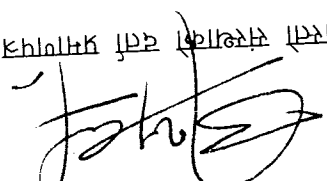
कानुनमा तौकिए बमोजिम हुनेछ ।

कुनै संस्थाको लिक्वीडेशन पश्चात सबै दायित्व भुक्तान गरी बाँकी रहन गएको सम्पत्तिको उपयोग संघीय ६८. लिक्वीडेशन पछिको सम्पत्तिको उपयोग :

- सक्नेछ ।
- भएको संस्थाको हकमा दर्ता गर्ने अधिकारीले कुनै अधिकृतस्तरका कर्मचारीलाई लिक्वीडेटर नियुक्ति गर्ने
- (२) उपदफामा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि संघीय कानुनमा तौकिएको सिमा सम्मको सम्पत्ति
- (१) दफा ६६ बमोजिम कुनै संस्थाको दर्ता खारेज भएमा दर्ता गर्ने अधिकारीले लिक्वीडेटर नियुक्त गर्नेछ ।
६७. लिक्वीडेटरको नियुक्ति :

भएको मानिनेछ ।

- (१) उपदफा (२) वा (३) बमोजिम संस्थाको दर्ता खारेजी भएमा त्यस्तो संस्थाको दर्ता प्रमाणपत्र खतः रद्द

निरिक्षण तथा अनुमन

७७. निरीक्षण तथा अभिलेख जाँच गर्न :

- (१) दर्ता गर्न अधिकारीले संस्थाको अनुसूकै बखत निरीक्षण तथा हिसाब जाँच गर्न, गराउन सक्नेछ ।
- (२) नेपाल राष्ट्र बैंकले जुनसुकै बखत लौकिकको भन्दा बढी आर्थिक कारोबार गर्न संस्थाको हिसाब कित्ताव वा वित्तीय कारोबारको निरीक्षण वा जाँच गर्न, गराउन सक्नेछ ।

- (३) उपदफा (२) को प्रयोजनको लागि नेपाल राष्ट्र बैंकले आफूना कुनै अधिकारी वा विशेषज्ञ खटाई आबश्यक विवरण वा सूचनाहरू संस्थाबाट फिर्काई निरीक्षण तथा सुपरीवेक्षण गर्न सक्नेछ ।

- (४) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम निरीक्षण वा हिसाब जाँच गर्दा दर्ता गर्न अधिकारी वा नेपाल राष्ट्र बैंकको अधिकार प्राप्त अधिकृतले माग गरेको जानकारी सम्बन्धित संस्थाले उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

- (५) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम निरीक्षण वा हिसाब जाँच गर्दा कुनै संस्थाको कामकारवाही यो ऐन, यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम, निर्दिष्टिका, मापदण्ड वा कार्याविधि बमोजिम भएको नपड्छपुन्य दर्ता गर्न अधिकारी वा नेपाल राष्ट्र बैंकले सम्बन्धित संस्थालाई आबश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु त्यस्तो संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

- (६) नेपाल राष्ट्र बैंकले यस दफा बमोजिम संस्थाको निरीक्षण तथा सुपरीवेक्षण गर्दा नेपाल राष्ट्र बैंकले प्रचलित कानून बमोजिमको अधिकार प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

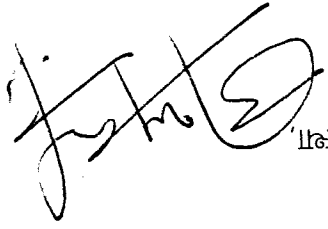
- (७) यस दफा बमोजिम संस्थाको निरीक्षण तथा सुपरीवेक्षण गर्दा प्राप्त हुन आएको जानकारी नेपाल राष्ट्र बैंकले हरिवन नगरपालिकालाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

- (८) आबश्यकताको आधारमा नगरपालिका स्तरीय सहकारी संजाल गठन गर्न सक्नेछ ।

७८. छानविन गर्न सक्ने :

- (१) संघले आफूना सदस्य संघ संस्थाहरूलाई नियमन गर्न क्रममा अनुमन निरीक्षण गर्नसक्नेछ ।

- (२) कुनै संस्थाको व्यवसायिक कारोबार सन्तोषजनक नभएको, सदस्यको हित विपरीत काम भएको वा सो संस्थाको उद्देश्य विपरीत कार्य गरेको भनी त्यस्तो संस्थाको कम्तीमा दोस्रो प्रतिलाल सदस्यले छानविनको लागि निवेदन दिएमा दर्ता गर्न अधिकारीले त्यस्तो संस्थाको छानविन गर्न, गराउन सक्नेछ ।

- (घ) संस्थाका सदस्यले प्राप्त गरेको सेवा सुविधाको अवस्था, कार्याविधि र पालनाको अवस्था,
- (ग) संस्थामा सहकारी सिद्धान्त र यो ऐन, यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम, विनियम तथा आन्तरिक
- (ख) अनुगमन गरिएको संस्थाको संस्था तथा आर्थिक कारोबारको विवरण,
- (क) सञ्चालनमा रहेका संस्थाको विवरण,
- (२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रतिवेदनमा देहायका विवरणहरू खुलाउनु पर्नेछ ।

वार्षिक प्रतिवेदन हरिवन नगरपालिका समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(१) दर्ता गर्ने अधिकारीले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिदेखि तीन महिनाभित्र संस्थाको निरीक्षण सम्बन्धी

७४. वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने :

सकनेछ ।

महासंघ तथा सम्बन्धीत विषयगत संघहरूले सहकारी संघ/संस्थाहरूको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने

(४) यस ऐनमा अन्यत्र नै सुकै लेखिएको भएतापनि संघीय कानून बमोजिम मन्त्रालयले र राष्ट्रिय सहकारी

विषयगत संघहरू लगायतका निकायहरूको सहयोग लिन सकनेछ ।

नेपाल राष्ट्र बैंक राष्ट्रिय सहकारी महासंघ तथा अन्य सम्बन्धीत जिल्ला सहकारी संघ तथा जिल्ला

(३) उपदफा (२) बमोजिम संस्थाको निरीक्षण तथा अनुगमन दर्ता गर्ने अधिकारीले आवश्यकता अनुसार

प्रणालीमा आधारित भई निरीक्षण तथा अनुगमन गर्नैछ ।

(२) दर्ता गर्ने अधिकारीले बचत तथा ऋणको कारोबार गर्ने संस्थाको तोकिए बमोजिमको अनुगमन

पर्नेछ ।

(१) बचत तथा ऋणको मुख्य कारोबार गर्ने संस्थाले तोकिए बमोजिम अनुगमन प्रणाली अवलम्बन गर्नु

७३. बचत तथा ऋणको कारोबार गर्ने संस्था को निरीक्षण तथा अनुगमन सम्बन्धी विशेष व्यवस्था :

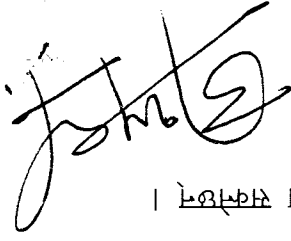
पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम गरिएको छानविनको जानकारी संस्थाबाट संस्थालाई लिखित रूपमा दिनु

सम्बन्धित समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम छानविन गर्दा माग गरेको विवरण वा कानूनगत उपलब्ध गराई सहयोग गर्नु

महामोक्षिण खडा हुने स्थितिकरण कोषमा सहभागी हुन सक्नेछन् ।

(१) बचत तथा ऋण विषयगत संस्थाहरू सम्मिलित गोप्यतासंहिता संरक्षणका लागि संघीय कानूनमा अवस्था

७७. स्थितिकरण कोष सम्बन्धी व्यवस्था :

संघीय कानूनमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम आपसी सुरक्षण सेवा संचालन गर्न संस्थाको न्यूनतम मापदण्ड अन्य व्यवस्था

संचालन गर्न सक्नेछ ।

तथा पञ्चपक्षि लगायतका उत्पादन तथा सेवामा भएको क्षतिको अर्वा पूर्ति गर्न गरी आपसी सुरक्षण सेवा

(१) संस्थाले संघीय कानूनमा अवस्था भए बमोजिम आफैना सदस्यहरू, सदस्यका बालीनाली, वस्तुमात्र

७८. आपसी सुरक्षण सेवा संचालन सम्बन्धी व्यवस्था :

(१) सहकारी बचत तथा कर्जा सुरक्षण कोषको संचालन तथा व्यवस्थापन संघीय कानून बमोजिम हुनेछ ।

७९. सहकारी बचत तथा कर्जा सुरक्षण कोष :

(ग) तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण ।

(८) संस्थाले संचालन गरेको दफा १३ बमोजिमको कारोबार, व्यवसाय, उद्योग वा परियोजनाको विवरण,

(९) सहकारी संस्थाको दर्ता, खारेजी तथा विघटन सम्बन्धी विवरण,

(१०) सहकारीको नीति निर्माणमा सहयोग पुग्ने आवश्यक कुराहरू,

(११) संरक्षित पूँजी फिर्ता कोष विवरणको अवस्था,

(१२) संस्थामा रहेका कोषको विवरण,

(१३) संस्थामा सुधारित तथा निम्नोदारीको अवस्था,

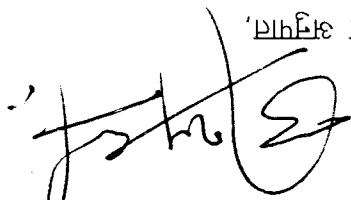
(१४) संस्थामा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको अवस्था,

(१५) संस्थाको आर्थिक क्रियाकलाप तथा वित्तीय अवस्था सम्बन्धी तोकिए बमोजिमका विवरण,

अवस्था,

(१६) संस्थालाई हरिवन नगरपालिकाबाट प्रदान गरिएको वित्तीय अनुदान तथा छुट सुविधाको सद्व्यवहारको

(१७) संस्थाको क्रियाकलापमा सदस्यको सहभागिताको स्तर अनुपात,

परिच्छेद-७८

समस्याग्रस्त संस्थाको अवस्थापन

७८. संस्था समस्याग्रस्त भएको घोषणा गर्न सकिने :

(१) यस ऐन बमोजिम गरिएको निरीक्षण वा हिसाब जाँचबाट कुनै संस्थामा देहायको अवस्था विद्यमान रहेको देखिएमा संघीय कानूनमा व्यवस्था भए बमोजिम त्यस्तो संस्थालाई समस्याग्रस्त संस्थाको रूपमा घोषणा गर्न सक्नेछ :

(क) सदस्यको हित विपरीत हुने गरी कुनै कार्य गरेको,

(ख) संस्थाले पूरा गर्नुपर्ने वित्तीय दायित्व पूरा नगरेको वा भुक्तानी गर्नुपर्ने दायित्व भुक्तानी गर्न नसकेको वा भुक्तानी गर्न नसक्ने अवस्था भएको,

(ग) सदस्यहरूको बचत निधारित शर्त बमोजिम फिर्ता गर्न नसकेको,

(घ) यो ऐन, यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम तथा विनियम विपरीत हुने गरी संस्था सञ्चालन भएको,

(ङ) संस्था दामासाहीमा पर्ने सक्ने अवस्थामा भएको वा उल्लेखनीय रूपमा गम्भीर आर्थिक कठिनाई भोगिरहेको,

(च) कुनै संस्थाले सदस्यको बचत रकम फिर्ता गर्नु पर्ने अवधिमा फिर्ता नगरेको भनी त्यस्तो संस्थाको कम्तीमा २५ जना सदस्यहरूले दली गर्न अधिकारी समक्ष निवेदन दिएकोमा छानविन गर्दा खण्ड (क) देखि (ङ) सम्मको कुनै अवस्था विद्यमान भएको देखिएको ।

(२) उपदफा (१) मा उक्त कुनै लेखिएको भए तापनि प्रचलित कानून बमोजिम गठन गरेको आयोगले कुनै संस्थालाई समस्याग्रस्त संस्था घोषणा गर्न सिफारिस गरेमा वा समस्याग्रस्त भनी पहिचान गरेकोमा वा त्यस्तो आयोगमा परेको उजुरी संस्था, आधिकार्य समितिको आधारमा त्यस्तो संस्थालाई समस्याग्रस्त संस्था घोषणा गर्न सक्नेछ ।

७९. अवस्थापन समितिको गठन :

(१) दफा ७८ बमोजिम समस्याग्रस्त संस्था घोषणा भएकोमा त्यस्तो संस्थाको सम्पत्ति अवस्थापन तथा दायित्व भुक्तानी सम्बन्धी कायदाका लागि अवस्थापन समितिको गठन गर्न व्यवस्था संघीय कानून अन्तर्सार हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम शिफारिस भई आएमा संघीय कार्यन्वयन तालिम कार्यक्रमको कार्यालयमा

अवस्थापन समितिको गठन गर्न सक्ने छ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम गठित अवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार संघीय कार्यन्वयन तालिम

तालिकाबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-१९

कसूर, दण्ड जिवाना तथा पुनरावर्तन

८०. कसूर गरेको मानिने :

कसैले देहायको कुनै कार्य गरेमा यस ऐन अन्तर्गतको कसूर गरेको मानिनेछ ।

(क) दर्ता नगरी वा खारेज भएको संस्था सञ्चालन गरेमा वा कुनै व्यक्ति, फर्म वा कम्पनीले आफ्नो नाममा सहकारी शब्द वा सो शब्दको अंग्रेजी रूपान्तरण राखी कुनै कारोबार, व्यवसाय, सेवा प्रवाह वा

अन्य कुनै कार्य गरेमा,

(ख) सदस्यको बचत यस ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम, विनियम बमोजिम बाहेक अन्य कुनै पनि

प्रयोजनको लागि प्रयोग गरेमा,

(ग) वौकिकको भन्दा बढी रकम रकम प्रदान गर्दा जमानत वा सुरक्षण नराखी रकम प्रदान गरेमा,

(घ) समितिको सदस्य, व्यवस्थापक वा कर्मचारीले संस्थाको सम्पत्ति, बचत वा शेयर रकम हिनामिना गरेमा,

(ङ) रकम असुल हुनु नसक्ने गरी समितिको कुनै सदस्य, निजको नातेदार वा अन्य व्यक्ति वा कर्मचारीलाई

रकम दिई रकम हिनामिना गरेमा,

(च) समितिको कुनै सदस्यले एक्लै वा अन्य सदस्यको मिलेमतोमा संस्थाको शेयर वा बचत रकम आफू

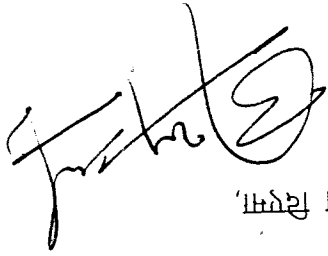
खुसी परिवर्तन गरी संस्थालाई हानी नोक्सानी पुऱ्याएमा,

(छ) भुट्टा वा गलत विवरण पेश गरी कर्जा लिएमा, राखेको ऋण कट्या भएमा वा रकम हिनामिना गरेमा,

(ज) संस्थाले यस ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियम, विनियम विपरित जमानत गरेमा वा जमानती गर्ने

उद्देश्यले रकम उठाएमा,

(झ) कसिम व्यवसाय खडा गरी वा गराई रकम लिएमा वा दिएमा,

(अ) धितोको अस्वामाधिक रुपमा बढी मूल्याङ्कन गरी ऋण लिएमा वा दिएमा,

(ए) भुट्टा विवरणको आधारमा परिचयजनको लगत अस्वामाधिक रुपमा बढाई बढी ऋण लिएमा वा दिएमा,

(ब) कुनै व्यक्ति वा संस्थालाई एक पटक दिइसकेको सुरक्षण रोलपूर्वक फर्कवा नभई वा सोसुरक्षणले

खानेको मूल्यमन्दा बढी हुनेगरी सोही सुरक्षण अन्य संस्थामा राखी पुनः ऋण लिए वा दिएमा,

(ब) संस्थाबाट जुन प्रयोजनको लागि ऋण सुविधा लिएको हो सोही प्रयोजनमा नलागाई अन्य प्रयोग गरे

वा गराएमा,

(द) संस्थाको कुनै कामजाल वा खालमा लेखिएको कुनै कुरा कुनै तरिकाले हटाइ वा उठाइ अर्कै अर्थ.

निरुक्त व्यहोरा पारी मिलाई लेख्न वा अर्को भिन्न श्रेस्ता राख्न जस्ता काम गरेबाट आफूलाई वा अरु कसैलाई फाइदा वा हानि नोक्सानी गर्ने उद्देश्यले कति गर्ने वा अर्काको हानि नोक्सानी गर्ने उद्देश्यले

नगरे वा नभएको भुट्टा कुरा गरे वा भएको हो भनी वा मिति, आर्थिक व्यहोरा फरक पारी सहीछाप

गरी गराई कामजाल बनाई वा बनाउन लगाई जालसाजी गरे वा गराएमा,

(ण) ऋणको धितो स्वरूप राखिने वल अवल सम्पत्ति लिलाम बिक्री वा अन्य प्रयोजनको लागि मूल्यांकन

गर्दा मूल्यांकनकर्ताले बढी, कम वा गलत मूल्यांकन गरी संस्थालाई हानि नोक्सानी पुऱ्याउने कार्य गरे

वा गराएमा,

(त) संस्थालाई हानि नोक्सानी पुऱ्याउने उद्देश्यले कसैले कुनै काम गराउन वा नगराउन, मालाहिजा गर्ने वा

गराउन, कुनै किसिमको रकम लिन वा दिन, बिना मूल्य वा कम मूल्यमा कुनै माल, वस्तु वा सेवा

लिन वा दिन, दान, दातव्य, उपहार वा वस्तु लिन वा दिन, गलत लिखत तयार गर्ने वा गराउन,

अनुवाद गर्ने वा गराउन वा गैर कानूनी लाभ वा हानि पुऱ्याउने बदलियतले कुनै कार्य गरे वा गराएमा,

(थ) कुनै संस्था वा सोको सदस्य वा बचतकर्ता वा ती मध्ये कसैलाई हानि नोक्सानी पुऱ्ने गरी लेखा

परीक्षण गरे गराएमा वा लेखा परीक्षण गरेको भुट्टो प्रतिवेदन तयार पारेमा वा गर्न लगाएमा ।

(१) कसैले दफा ८० को कसूर गरेमा देहायबमोजिमको सजाय हुनेछ :

- (क) खण्ड (क), (ग), (ङ) र (घ) को कसूरमा एक बर्षसम्म कैद र एक लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना,
 (ख) खण्ड (द) को कसूरमा दुई बर्षसम्म कैद र दुई लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना,
 (ग) खण्ड (ख) को कसूरमा बिगो बराबरको रकम जरिवाना गरी तीन बर्ष सम्म कैद,

(घ) खण्ड (घ), (ङ), (च), (छ), (ज), (झ), (ञ), (ट), (ठ), (ड) र (ढ) को कसूरमा बिगो भराई बिगो बमोजिम जरिवाना गरी देहायबमोजिमको कैद हुनेछ :

(१) दश लाख रुपैयाँसम्म बिगो भए एक बर्षसम्म कैद,

(२) दश लाख रुपैयाँभन्दा बढी पचास लाख रुपैयाँसम्म बिगो भए दुई बर्ष देखि तीन बर्षसम्म कैद,

(३) पचास लाख रुपैयाँभन्दा बढी एक करोड रुपैयाँसम्म बिगो भए तीन बर्ष देखि चार बर्षसम्म कैद,

(४) एक करोड रुपैयाँभन्दा बढी दश करोड रुपैयाँसम्म बिगो भए चार बर्षदेखि छ बर्षसम्म कैद,

(५) दश करोड रुपैयाँभन्दा बढी एक अर्ब रुपैयाँसम्म बिगो भए छ बर्षदेखि आठ बर्षसम्म कैद,

(६) एक अर्ब रुपैयाँभन्दा बढीजातिरुक् कैद भए पनि आठ बर्षदेखि दश बर्षसम्म कैद,

(७) खण्ड (ङ) को कसूरमा दश बर्षसम्म कैद ।

माथि उल्लिखित सजाय तथा पुनरावेदन सम्बन्धी व्यवस्था संघीय कानूनमा उल्लेख भए बमोजिम हुने छ ।
 (२) दफा ८० को कसूर गर्ने उद्योग गर्ने वा त्यस्तो कसूर गर्ने महत्त पुर्चाउने व्यक्तिलाई मुख्य कसूरदारलाई हुने सजायको आधा सजाय हुनेछ ।

(३) दफा ८० को कसूर गर्ने वा त्यस्तो कसूर गर्ने महत्त पुर्चाउने कुनै निकाय संस्था भए त्यस्तो निकाय संस्थाको प्रमुख कार्यकारी वा पदाधिकारी वा कार्यकारी हेसियतमा कार्य सम्पादन गर्ने व्यक्तिलाई यस ऐन बमोजिम हुने सजाय हुनेछ ।

८२. जरिवाना हुने :

(१) दफा ८८ बमोजिम कसैको उजुरी परी वा संस्थाको निरीक्षण अनुगमन वा हिसाब किताबको जाँच गर्दा वा अन्य कुनै व्यहोराबाट कसैले देहायको कुनै कार्य गरेको पाइएमा दर्ता गर्ने अधिकारीले त्यस्तो

कार्यको प्रकृति र गाम्भीर्यको आधारमा त्यस्तो कार्य गर्न व्यक्तिलाई पाँच लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्नछ :

- (क) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियम विपरीत सदस्यसँग ब्याज लिएमा,
(ख) संस्थाले प्रदान गर्ने बचत र ऋणको ब्याजदर बीचको अन्तर छ प्रतिशतभन्दा बढी कायम गरेमा,
(ग) संस्थाले प्रदान गरेको ऋणमा लगाने ब्याजलाई मूल कर्जामा पुँजीकृत गरी सोको आधारमा ब्याज लगाएमा,

- (घ) कुनै सदस्यलाई आफ्नो संस्थाको कार्यविधि विपरित ऋण प्रदान गरेमा,
(ङ) संस्था दर्ता गर्दाका बखतका सदस्य बाहेक अन्य सदस्यलाई सदस्यता प्राप्त गरेको तीन महिना अघिदेखि व्यति नभई ऋण लगानी गरेमा,

- (च) प्राथमिक पुँजी कोषको पन्ध्र गुणा भन्दा बढीहुने गरी बचत संकलन गरेमा,
(छ) श्रृंखला पुँजीको अवसर प्रतिशतभन्दा बढी श्रृंखला विवरण गरेमा,

- (ज) संस्थाले आफ्नो कार्यालय बाहिर गई कारोबार गरेमा वा गैर सदस्यसँग कारोबार गरेमा,

- उपदका (१) मा जुन सुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कुनै कारबाही गर्नु पूर्व सम्बन्धीत सहकारी संस्थालाई आफ्नो स्पष्टिकरण दिने प्रयास सौका दिइने छ ।

- (२) उपदका (१) मा लेखिएको व्यहोराबाट कसैले देहायको कुनै कार्य गरेको दर्ता गर्न अधिकारीले त्यस्तो कार्यको प्रकृति र गाम्भीर्यको आधारमा त्यस्तो कार्य गर्न व्यक्तिलाई तीन लाख रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछः

- (क) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम दिएको कुनै निर्देशन वा त्रुटिको मापदण्डको पालना नगरेमा,

- (ख) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम दिनुपर्ने कुनै विवरण, कानुनागत, प्रतिवेदन, सूचना वा जानकारी नदिएमा,

- (ग) यस ऐन बमोजिम निर्वाचन नगरी समिति तथा लेखा सुपरीवेक्षण समितिका पदाधिकारीहरू आफू खुशी परिवर्तन गरेमा

- (घ) कुनै संस्थाले दफा ६ को उपदका (४) बमोजिमको त्रुटिकोबाट बर्त पालन नगरेमा,

324/2017

324/2017

(Signature)

थाहा पाएको भिलि नब दिनामिन दर्ता गर्न अधिकारी समक्ष उर्जरी दिनु पर्नेछ ।
(१) कसैले दफा ७९ बमोजिमको सजाय हुने कसुर गरेको वा गर्न लागेको थाहा पाउने व्यक्ति त्यसरी

७८. उर्जरी दिने हद म्याद :

दफा ८३ बमोजिमको सजाय हुने कसुर सम्बन्धी मुद्दाको कारवाही र किनारा जिल्ला अदालतबाट हुनेछ

७९. मुद्दा हेर्ने अधिकारी :

दफा ८१ बमोजिम सजाय हुने कसुरको मुद्दा सम्बन्धी व्यवस्था संवैय कानून बमोजिम हुनेछ ।

८३. मुद्दा सम्बन्धी व्यवस्था :

बमोजिम अनुसन्धान गर्नको लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउन सक्नेछ ।
पहिलो गर्दा कसैले दफा ८० बमोजिमको कसुर गरेको थाहा पाएमा त्यस्तो कसुरका सम्बन्धमा यस ऐन
दर्ता गर्न अधिकारी वा नेपाल राष्ट्र बैकले यस ऐन बमोजिम आफ्नो काम, कर्तव्य र अधिकारको

८५. अनुसन्धानको लागि लेखी पठाउन सक्ने :

संस्थालाई दर्ता गर्न अधिकारीले दोस्रो पटक देखि प्रत्येक पटकको लागि दोब्बर जरिवाना गर्नुछ ।
(१) दफा ८२ बमोजिम जरिवाना भएको व्यक्ति वा संस्थाले पुनः सोही कसुर गरेमा त्यस्तो व्यक्ति वा

८४. दोब्बर जरिवाना हुने :

रोक्का राखी सो को जानकारी दर्ता गर्न अधिकारीलाई दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सिफारिस प्राप्त भएमा त्यस्तो संस्थाको कारोबार, सम्पति वा बैक खाता

सम्बन्धित निकायलाई सिफारिस गर्न सक्नेछ ।

महिनासम्म त्यस्तो संस्थाको कारोबार, सम्पति तथा बैक खाता रोक्का राख्ने तथा सम्पति रोक्का राख्न
(१) दर्ता गर्न अधिकारीले सम्बन्धित संस्थालाई दफा ८२ बमोजिम जरिवाना गर्नुका अतिरिक्त तीन

८३. रोक्का राख्ने :

संस्थालाई सफाई पेश गर्न कम्तीमा पन्ध्र दिनको समयवाधि दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिमको जरिवाना गर्नु अघि दर्ता गर्न अधिकारीले सम्बन्धित व्यक्ति वा

(४) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम विपरित अन्य कार्य गरेमा ।

(Signature)

(२) कसैले दफा ७९ बमोजिम जरिवाना हुने कार्य गरेको थाहा पाउने व्यक्तिले त्यसरी थाहा पाएको भित्तिले नब्बे दिन भित्र दर्ता गर्न अधिकारी समक्ष उर्जुरी दिनु पर्नेछ ।

८९. पुनरावेदन गर्न सक्ने :

(१) दफा ६ बमोजिम संस्था दर्ता गर्न अस्वीकार गरेको वा दफा ६६ बमोजिम संस्था दर्ता खारेज गरेकोमा विगत नवम्वेनेले सो निर्णयको जानकारी पाएको भित्तिले पैंतीस दिनभित्र दर्ता गर्न अधिकारीको निर्णयउपर कार्यपालिकासमक्ष पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

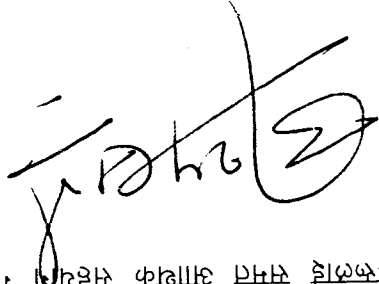
(२) दफा ८१ बमोजिमको जरिवानामा विगत नवम्वेनेले व्यक्तिले त्यस्तो निर्णयको जानकारी पाएको भित्तिले पैंतीस दिनभित्र देहायबमोजिम पुनरावेदन गर्न सक्नेछ :

(क) दर्ता गर्न अधिकारी र कार्यपालिकाले गरेको निर्णयउपर सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा,
(ख) नेपाल राष्ट्र बैंकले गरेको निर्णयउपर सम्बन्धित उच्च अदालतमा ।

९०. असुल उपर गरिने :

यस परिच्छेद बमोजिम कुनै व्यक्तिले तिर्नु पर्ने जरिवाना वा कुनै रकम नतिरी बाँकी रहेकोमा त्यस्तो जरिवाना वा रकम निजबाट सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ ।

माथि उल्लिखित कसुर दण्ड जरिवाना तथा पुनरावेदन सम्बन्धी व्यवस्था संघीय कानुन अनुसार हुनेछ

छन ।

संस्थाको एकमबाट समितिको निर्णय बमोजिम सदस्यहरूले आर्थिक सहयोग लिन सक्छन् तर सामाजिक कार्यको लागि रैर सदस्य व्यक्ति वा संस्थाहरूलाई समेत आर्थिक सहयोग गर्न बाधा पर्ने

१४. आर्थिक सहयोग गर्न नहुने :

बमोजिमका अन्य आवश्यक कार्याहरू गर्न ।

विषयवस्तुलाई समावेश गर्न सकिनेछ । साथै सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धन र विकासका लागि लोकिप सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धनको लागि विद्यालय तहको पाठ्यक्रममा आधारभूत सहकारी सम्बन्धी

१३. सहकारी शिक्षा :

समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(४) यस दफा बमोजिमको सामाजिक परिष्ठा प्रतिवेदनको एक प्रति सम्बन्धित संस्थाले दर्ता गर्न अधिकारी

आवश्यकता अनुसार समितिलाई निर्देशन दिन सक्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम पेश भएको सामाजिक परिष्ठा प्रतिवेदन छलफल गरी साधारण सभाले

समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम भएको सामाजिक परिष्ठाको प्रतिवेदन छलफलको लागि समितिले साधारण सभा

सामाजिक परिष्ठा गराउन सक्नेछ ।

आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक तथा वातावरणीय पक्षमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउनुका विषयमा

सदस्यहरूले प्राप्त गरेको सेवा र सन्तुष्टीको स्तर, सेवा प्राप्तबाट सदस्यहरूको जीवनस्तरमा आएको

(१) संस्थाले विनियममा उल्लिखित उद्देश्य प्राप्त गर्नका लागि समितिबाट भएका निर्णय र कार्य,

१२. सामाजिक परिष्ठा गराउन सक्ने :

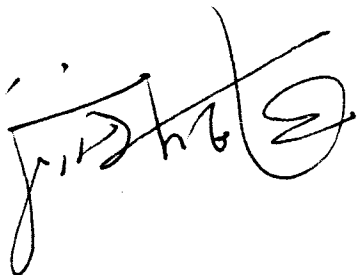
एक सदस्य एक मतको आधारमा आफ्नो मताधिकारको प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

कुनै सदस्यले संस्थाको लक्षिकै शीघ्र खरिद गरेको भए तापनि सम्बन्धित संस्थाको कार्य सञ्चालनमा

११. मताधिकारको प्रयोग :

विधि

पछि-२०

स्पष्टीकरण : यस दफाको प्रयोजनको लागि 'सामाजिक कार्य' भन्नाले शिक्षा, स्वास्थ्य, वित्तव्यय, संरक्षण, मानवीय सहायता, सहकारिता प्रवर्द्धन सम्बन्धि कार्यलाई जनाउँछ ।

१५. अन्तर सहकारी कारोबार गर्न सक्ने :

संस्थाहरूले लोकिप बमोजिम एक आपसमा अन्तर सहकारी कारोबार गर्न सक्नेछन् ।

१६. सहकारी संघ संस्थाहरूको आयकर सम्बन्धी व्यवस्था संघीय कानून बमोजिम हुनेछ ।

१७. ठेक्कापट्टा दिन नहुने :

संस्थाले आफ्नो आफ्नो समितिको कुनै सञ्चालक वा लेखा सुपरीवेक्षण समितिको संयोजक वा सदस्य वा आफ्नो कर्मचारीलाई ठेक्कापट्टा दिन हुँदैन ।

१८. सरकारी बाँकी सरह अर्सेल उपर हुने :

कुनै संस्थाले प्राप्त गरेको सरकारी अनुदान वा कुनै सेवा सुविधा दुरुपयोग गरेको पाइएमा प्रचलित कानून बमोजिम सरकारी बाँकी सरह अर्सेल उपर गरिनेछ ।

१९. कम्पनी सम्बन्धी प्रचलित ऐन लागू नहुने :

यस ऐन अन्तर्गत दर्ता भएको संस्थाको हकमा कम्पनी सम्बन्धी प्रचलित ऐन लागू हुने छैन ।

१००. प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गर्न बाधा नपर्ने :

यस ऐनमा लेखिएको कुनै कुराले कुनै व्यक्ति उपर प्रचलित कानून बमोजिम अदालतमा मुद्दा चलाउन बाधा पुर्‍याएको मानिने छैन ।

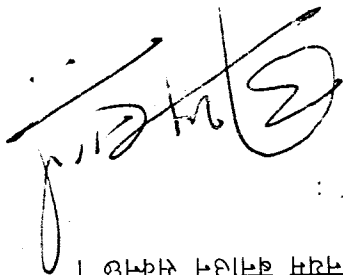
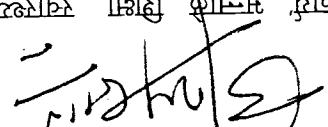
१०१. सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाको पालना गर्नुपर्ने :

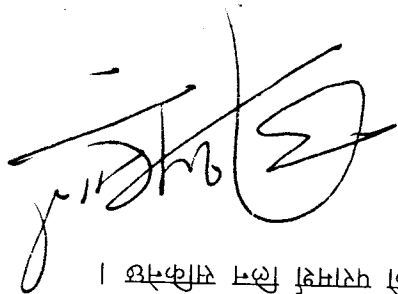
संस्थाले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण सम्बन्धी संघीय र प्रदेश कानूनमा भएका व्यवस्थाका साथै नेपाल राष्ट्र बैंकको वितीय जानकारी एकाइबाट जारी भएका निर्देशिकाहरूको पालना गर्नुपर्नेछ ।

१०२. नियम बनाउने अधिकार :

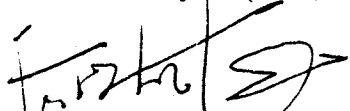
यस ऐनको कार्यान्वयनको लागि कार्यपालिकाले आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ ।

१०३. मापदण्ड, निर्देशिका वा कार्यविधि बनाई लागू गर्न सक्ने :

- २ सम्बन्धित संघर्षक २ महासंघ लगायत अन्य निकायको परामर्श लिई सकिनेछ ।
- (२) उपदका (१) बमोजिमको मापदण्ड बनाउँदा आवश्यकता अनुसार रजिष्टर, नेपाल राष्ट्र बैंक मन्त्रालय आवश्यकता अनुसार मापदण्ड, निर्देशिका वा कार्याविधि बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।
- (१) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको अधीनमा रही संस्थाको दर्ता, सञ्चालन, निरिक्षण तथा अनुगमन लगायतका काम कारवाहीलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न कार्यपारालिकाले

अनुसूची ८

(क) प्राप्त प्रवेश शीकको रकम :-

(ख) प्राप्त सेयर पूँजीको रकम :-

(ग) महिला ..... जना पुर्ण (२) जना

(घ) सदस्य सदस्यता :-

(ङ) दाखिल :-

(च) कार्यक्षेत्र :-

(छ) मुख्य कार्य :-

(ज) उद्देश्य :-

(झ) ठेगाना :-

(ञ) प्रस्तावित संस्थाको नाम :-

संस्थासम्बन्धी विवरण

संलग्न राखि पेश गरेका छौं ।

उद्देश्यअनुकूल संस्थाले तोकाल गर्ने कार्यहरूको योजना र प्रस्तावित संस्थाको विनियम दुई प्रति यसै साथ हामी देहायका व्यक्तिहरू देहायका कुरा खोली देहायको संस्था दर्ता गरी पालन निवेदन गर्दछौं ।

महोदय,

विषय : सहकारी संस्थाको दर्ता

हरिवन नगरपालिकाको कार्यालय हरिवन, सर्लाही ।

श्री दर्ता गर्ने अधिकारी ज्यू,

मिति : २०.....

दर्ता दरखास्तको नम्बर

अनुसूची ९

कायलियको छाप

दर्ता गर्ने अधिकारीको नाम :

दस्ताखत :

दर्ता गरेको मिति :

वर्गीकरण : .....

छ ।

हरिवन नगरपालिका सहकारी ऐन, ... को दफा ... बमोजिम श्री ... को ... लाई सीमित दायित्व भएको संस्थामा दर्ता गरी स्वीकृत विनियम सहित यो प्रमाण-पत्र प्रदान गरिएको

दर्ता नं. :

सहकारी दर्ता प्रमाण-पत्र

हरिवन नगरपालिकाको कायलिय हरिवन, सर्लाही

संस्था दर्ता प्रमाण-पत्रको नमुना

